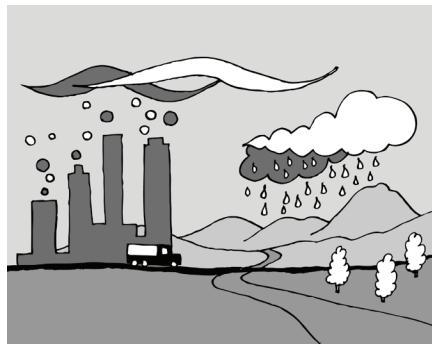

දිග්‍ය ගෞරාව හැඳුම් දී
හිශකාසි මධ්‍ය

The Secret of Nature
Around Me

ပိုးလေဝသအကြောင်း သိကောင်းစရာ

မိုးလေဝသအကြောင်းသိကောင်းစရာ
The Secret of Nature Around Me (Burmese Version)

Drum Publication Group
P.O Box 66
Kanchanaburi 71000
Thailand

drum@drumpublications.org
www.drumpublications.org

September, 2010
ISBN 978-616-7225-21-0

မာတိရွာ

မိုးလေဝသ	၁
မိုးလေဝသကြိုတင်ဟောခြင်း	၃
မိုးလေဝသတိုင်းတာရေးကိုရိယာများ	၆
ရောင်စုဖြောသောမိုးကောင်းက်	၁၁
သက်တန်းဘယ်လိုဖြစ်ပေါ်လာသလဲ	၁၅
လေဆင်နှာမောင်း (တော်နာဒို)	၁၉
တိမ်	၂၂
မြောလျင်လူပိခြင်း	၂၉
မီးတောင်	၃၂
ရူနာမီ	၃၇
လေတိုက်ခတ်ခြင်း	၄၀
လျှပ်စစ်မှန်တိုင်း	၄၅
ဟာရီကိန်းမှန်တိုင်း	၄၈
မိုးသီး	၅၂
ဆီးနှင်း	၅၃
မိုးရွာခြင်း	၅၇
အိုဇုန်းလွှာ	၆၉
မိုးခေါင်ခြင်း	၆၁
အယ်လ်နီးနိုင့် လာနီးနာ	၆၂
မိုးလေဝသပြောင်းလဲခြင်း	၆၇
ရေငွေ့	၆၇
စွတ်စိုတိုင်းမှုင်းခြင်း	၆၈

မိုးလေဝသဆိုင်ရာအတွေ့အကြံများ	၆၉
- မိုးကြိုးလုံး	၇၀
- ဆီးနှင်းများကျသောနေ့	၇၃
- ခလားရာလေမှန်တိုင်း	၇၅
- ဘောလုံးကွင်းထဲကလေဆင်နာမောင်း	၇၇
- မိုးကြိုးမှန်တိုင်းပြုကွက်	၇၈
- မိုးလေဝသအကြောင်းရယ်စရာများ	၇၉

၊၊၊..

မိုးလေစဉ်

မိုးလေဝဟာဘဝသက်တာအတွက် အရေးကြီးသောအရာဖြစ်တယ်။ လူတွေရဲ့အသက်တာ နေထိုင်လှပ်ရှားမှုတွေဟာ မိုးလေဝသပေါ်မှာအခြေခံရတဲ့အတွက် ဒီအကြောင်းတွေကို မသိမနေသိအောင်လေ့လာဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ အဝတ်တွေခြောက်အောင်လျှန်ဖို့အတွက် ရောဂါးများတွေသောကြရန် အတွက်နေရာပေါ်ခြည်ကို လိုအပ်သလို အပင်တွေကြီးထွားသနမှာဖို့မိုးရေကိုလဲအလိုရှိပါတယ်။ လူဘဝသာမန်အတိုင်း အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်နိုင်ဖို့အတွက် မှန်ကန်တဲ့မိုးလေဝသကိုရဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ တစ်နှစ်တာအတွင်းနွေရာသီကို မတ်လမှုမောလအထိ၊ မိုးရာသီကို ရွှေနှင့်လမှုအောက်တိုဘာလနဲ့ဆောင်းရာသီကိုနဲ့ ဝင်ဘာကနေဖေဖော်ပါရိုလအထိသတ်မှတ်ထားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့အချို့နေရာများမှာ နွေ့တူ(summer)၊ နွေ့ပေါက်ရာသီ (spring)၊ ဆောင်းပြီးပေါက် (fall) နဲ့ ဆောင်းရာသီ (winter) ဆိုတဲ့ ဥတုလေးပါးရှိတယ်လို့ သတ်မှတ်ထားပါတယ်။

ဘာကြောင့်ရာသီဥတုတွေခဲ့ထားရတာလဲ။

ကမ္မာကြီးဟာ မိမိရွှေဝင်ရိုးပေါ်မှာ လည်ပတ်နေပြီး နေ့နှင့်ညကိုဖန်တီးပေးနေသလို တစ်ချိန်တည်းမှာပင် နေကိုလှည့်ပတ်နေသတဲ့။ နေကိုတစ်ပါတ် ပတ်မိဖို့အတွက် ၃၆၅ နှင့် ၁/၄ ရက်ကြာပါတယ်။ ကမ္မာကြီးဟာ မိမိရွှေဝင်ရိုးပေါ်ကနေ ၂၃၅ ဒီဂရီ တိမ်းစောင်း လှည့်ပတ်နေတဲ့အတွက် ရာသီဥတုတွေဖြစ်ပေါ်လာတာဖြစ်တယ်။ ကမ္မာဝင်ရိုးဟာ နေနဲ့တည့်တည့်မှုံးရှိနေတဲ့အချိန်မှာ အဲဒီနေရာတစ်စိုက်မှာ နွေ့ရာသီဖြစ်ပါတယ်။

နေကအီကွေတာကိုဖြတ်သန်းချိန်-မတ်လ ၂၁ ရက်
နေကအီကွေတာပေါ်တည့်ရှိသည့်အချိန်

မိုးလေဝသ

ကျော်တင်ဆောကြင်း

မိုးလေဝသဟာ လူသားတွေအတွက် အလွန်အရေးကြီးတဲ့အတွက်
ယင်းတို့အပေါ်အမြတ်များတို့ပြီး ကြိုတင်ခန့်မှန်းတတ်ရပါမယ်။ သိုံးပညာ
များမဖွံ့ဖြိုးတို့တက်သေးတဲ့အခါတုန်းက ရေးလူကြီးသူမှာများက ကောင်းကင်က
နက္ခတ်တာရာများကြည့်ခြင်းနှင့်တိဇ္ဈာန်များ၏ ပြုမှုနေထိုင်ပုံတို့ကိုကြည့်ခြင်း
အားဖြင့် မိုးလေဝသကိုတွေက်ချက်ကြတယ်။

သိုံးပညာတို့တက်သော ယခုလက်ရှိခေတ်တွင် မိုးလေဝသပညာရှင်
များက မိုးလေဝသတိုင်းကိရိယာများဖြင့် တွေက်ချက်ပြီး ရပ်မြင်သံကြားဖြို့နှင့်
ရေဒီယိုများမှတဆင့် ပြည်သူများကို အသိပေးပောကြားပါတယ်။

ရှေးဆောင်လူကြီးသူမှုများတွင် ရာသီဥတုမှတ်သားရန်အတွက် ပြုကွဲဖိန်မရှိ၊ ရေဒီယို၊ ရုပ်မြင်သံကြားများမရှိပါ။ ဒါပေမဲ့ အံ့ဩစရာကောင်းတာကတော့ သူတို့ဟာဘာ တွေဖြစ်လာမှာကို ကြိုတင်သိထားတတ်ကြတယ်။ ဒါကိုပြန်ကြည့်လိုက်ရင် သူတို့ ဟာသဘာဝနဲ့နီးကပ်စွာနေပြီး သဘာဝရွှေဖြစ်စဉ်တွေကို လေ့လာတဲ့အတွက်ဒီလို ကြိုသိတာဖြစ်တယ်။ သစ်တောက်ငှက်က သစ်ခေါက်ကို နှစ်သီးနဲ့တတောက် တောက်ခေါက်သံကြားရရင် မိုးချပ်တော့မယ် ညနေခင်းအိမ်ပြန်ခိန်ရောက်ပြီးနဲ့ ဖားတွေအော်ရင် မိုးတွင်းရောက်တော့မယ် စသည်ဖြင့်ယူဆတယ်။ ဒါပေမဲ့ အခု တော့ သဘာဝကြီးက ပြောင်းလဲပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီအရာတွေဟာ မှန်သင့်သ လောက်မှန်တော့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ တချို့အချက်အလက်တွေကတော့ ဒီကနေ့အထိ မှန်ကန်တုံးပါဘဲ။

နွေရာသီ

- လမ်းပေါ်မှာ ပုရွှေက်ဆိတ်တိုးစီတန်းပြီး လမ်းဖြတ်ကူးနေရင် – နွေရာသီ ရောက်ပြီး၊
 - နေဝါဒတဲ့အခါအနီရောင်မြင်ရရင် – မိုးမရွာတော့ပါ။
 - လေညှင်းတွေတိုက်ရင် အမိုပြုယ်က– ခြောက်သွေ့ရာသီရောက်တော့မယ်။
- မိုးရာသီ**
- ဖားပြုပြုအော်ရင် – မိုးရွာတော့မယ်။
 - ခါချဉ်တွေသစ်ပင်အမြိုင်ကြီးမှာအသိုက်ဆောက်ရင်– မိုးများပြီးရေကြီးမှာဖြစ် တယ်။
 - “ဗီးတာစူလီး” (အဖွားမိုးရွာပြီး) လို့ အော်တဲ့ ငှက်ကလေးက အော်ရင်မကြာ ခင်မိုးရွာတော့မယ်။
 - မွတ်ကလေးများအမြိုးဖျားတွင်အနက် စင်းကြားကလေးများများရှိပါက – နှစ်ကုန်ရင်မိုးများမယ်လို့ဆိုကြတယ်။
 - မွတ်ကလေးများအမြိုးအရင်းတွင် အနက်စင်းကြားက လေးများများရှိပါက– နှစ်စရင် မိုးများမယ်လို့ဆိုကြတယ်။

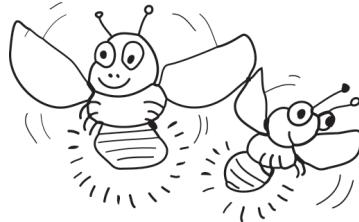

ဆောင်းရာသီ

- ဆောင်တော်ကူးပန်းကလေးတွေ့ဖွင့်လာရင် – ဆောင်းရာသီရောက်ပြီး။
- ညအချိန်မှာ မိုးစန်းကြားတွေ့များလာရင် ဆောင်းရာသီရောက်ပြီး။

အခြားဟောပြောခြင်း

- ရောဂါ်မိုး(ဒီရေအတက်အကျနည်းလျှင်) – လိုင်းသေးမည်။
- ဒီရေအတက်အကျများလျှင် – လိုင်း
တံ့ပိုးများကြီးမည်။
- ငှက်များမိမိတို့အသိကို သစ်ပင်အောက်ရှိအကိုင်းများပေါ်တွင်
ဆောက်လျှင် – လေပြင်းမှန်တိုင်းရှိမည်။
- သစ်တောက်ငှက်များ သစ်ခေါက်ကို J-၃ ခေါက် တောက်တောက်ခေါက်
လျှင် – အလုပ်ဆင်းချိန်ကုန်မည်ဖြစ်သည်။

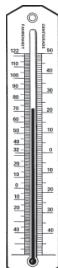
ယခုခေတ်မှာ သိပ္ပံ့ဆော်ဖြစ်သော်လည်း ရှုံးမိမိပေါ်လေဝသယုံကြည်ချက်
များကိုအထင်မသေးသင့်ပေါ်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ကဗ္ဗာပေါ်တွင်ဘေးဒုက္ခ
များကိုတွေ့ကြံရတိုင်း ပြနေတိုင်းရင်းသားတို့မှာ ဘေးဒုက္ခမတွေ့ကြပဲ အမြဲပင်အ^၁
သက်ဘေးမှ လွှတ်မြောက်ကြသည်ကိုတွေ့ရမည်။

မိုးလေသဝ

တိုင်းတာရေးကိုရှိယာများ

မိုးလေသပညာရှင်များအနေနှင့်ကိုရှိယာအမျိုးမျိုးကိုသုံး၍
မိုးလေသတိုင်းတာကြတယ်။

သာမိမိတာယာ မှန်ပြောင်းထဲတွင်ပြခါးထည့်ထားတဲ့ အပူချိန်တိုင်းကိုရှိယာဖြစ်တယ်။ မှန်ပြောင်းဘေး ပတ်ပတ်လည်ရှိလေများပူလာရင်အတွင်းထဲရှိရေကို ပူလာစေပြီးအပေါ်ကိုပြန်တက်စေမှာဖြစ်တယ်။ မှန်ပြောင်းဘေးကအမှတ်အသားတွေဟာ အပူချိန်ကိုတိုင်းတာပြတဲ့အမှတ်အသားတွေဖြစ်တယ်။

ဘာရှိမိတာဆိုတာ လေပိအားတိုင်းကိုရှိယာဖြစ်တယ်။ ဒီကိုရှိယာဟာ လေပိအားအနည်းဆုံးများကို တိုင်းတာပြသနိုင်ပါတယ်။ ဘာရှိမိတာတက်လာရင် အပူချိန်ပိုများပြီးခြောက်သွေ့လာပါတယ်။ ဒါပေမဲ့လေပိအားကျဉ်းရင်တော့ဖြင့် လေတိကိုပြီးစိစွာတိတိုင်းမှုင်းမှာဖြစ်ပါတယ်။ ထော်ရှိစလိုယာ ဒီတလိုသိပ္ပါသည့်အတွင်းမှာဖြစ်ပြီး ဘာရှိမိတာကို ခြင်းမှာ စတင်တိတွင်အသုံးချခဲ့ပါတယ်။

ဆိုင်ခရိုမိတာ (psychrometer) ဟာရေဇွှေတွေကို အေးစေပြီးစိစွာတိတိုင်းမှုင်းမှာကို တိုင်းတာတဲ့ ကိုရှိယာဖြစ်တယ်။ ဆိုင်ခရိုမိတာထဲမှာ သာမိမိတာနှစ်မျိုးကိုအသုံးပြုထားပါတယ်။ ပိတ်တစ်စကို ရေနဲ့ဆွတ်ပြီး ဆိုင်ခရိုမိတာကိုအေးပတ်ပတ်လည်မှာလည့်ပတ်ပေးပါ။ ပိတ်စပေါ်ကထွက်လာတဲ့ရေဇွှေတွေဟာသာမိမိတာရဲ့အပူချိန်ကို နည်းလာစေပါတယ်။

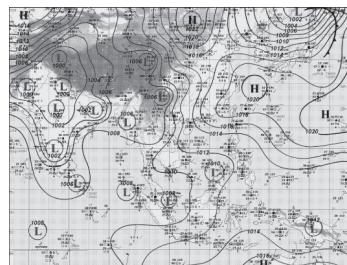
မိုးရေချိန်တိုင်းကိုရှိယာက အချိန်တစ်ချိန်အတွင်းမှာရွှေချလာတဲ့မိုးရေချိန်ကိုတိုင်းတာတဲ့ကိုရှိယာ ဖြစ်ပါတယ်။

လေညွှန်တံသည် ဘယ်အရပ်က လေတိုက်ခတ်လာတာကိုပြတဲ့ ကိုရှိယာဖြစ်တယ်။

အယ်နှစ်မြိုမြိုတာ(လေတိုက်ခတ်နှစ်းတိုင်းကိုရှိယာ)
ဟာလေတိုက်ခတ်နှစ်းကို တိုင်းတာတဲ့ ကိုရှိယာ ဖြစ်တယ်။ စလောင်းခွက်ကလေးထွေဟာတိုက် ခတ်လာတဲ့လေတွေကိုဖမ်းယူပြီး ဘေးမှာလေ တိုက်ခတ်နှစ်းတိုင်းကိုရှိယာကို လှည့်ပတ်စေကာ လေတိုက်ခတ်နှစ်းဘယ်လောက်ရှိတာကိုသိရှိနိုင် စေပါတယ်။

မိုးလေဝသမြုပုံ ဟာမြေမျက်နှာပြင်ပေါ်က မိုးလေဝသလှုပ်ရှားမှုကို ဖော်ပြတဲ့မြုပုံဖြစ်ပါတယ်။ မိုးလေဝသပညာရှင်တွေဟာ မိုးလေဝသမြုပုံတွေကိုအသုံးပြုပြီး ကမ္ဘာ့မိုးလေဝသခန့်မှန်းတွက်ချက်ရာအတွက်အသုံးပြုကြတာပေါ့။

ဟိုင်ဂရိုမြိုတာ ဆိုတာ လေထဲက ရေခိုးရေစွေးနှစ်စွဲတိုင်းမှု ဘယ်လောက်ရှိတယ်ဆိုတာကို တိုင်းတာပေးတဲ့သိရှိယာဖြစ်တယ်။

မိုးလေဝသပူဖောင်းကတော့ လေထုလွှာထဲမှာရှိ မိုးလေဝသ ကိုတိုင်းတာပေးတဲ့ကိုရိယာတစ်ခုပေါ့။

အိမ်ဓမ္မာင်လို့ ခေါ်တဲ့ ဓမ္မာင်ပုံစိန်းရိုင်းကလေးကိုတော့ အရပ် မျက်နှာများ ရှာဖွေမှတ်သားရန်အတွက် အသုံးပြုတယ်၊ သံလိုက်အိမ်ဓမ္မာင်ဟာ ဓမ္မာက်ဘက်ကို အမြဲညွှန်ပြတယ်။

မိုးလေဝသရှိဟိုတုက မိုးကောင်းကင်ရှိ လေထုလွှာများကို ခါတ်ပုံရိုက်ပေးတဲ့ ရှိဟိုတုကြီးပေါ့၊ မိုးလေဝသပညာရှင်တွေ ကရရှိလာတဲ့ ခါတ်ပုံတွေကိုစုစုပေါ်ပြီး ဂုဏ်ပြုတာရှိမှတ်သားထားချက်များနှင့်နှိုင်းယဉ်၍ မိုးလေဝသကို ခန့်မှန်းတွက်ချက်သည်။

သင့်မျက်စိတွေက မိုးလေသဝကို စောင့်ကြည့်ဖို့အတွက် အရေးကြီးတဲ့ အရာတစ်ခုပေါ့။ အမြဲတမ်းသဘာဝရဲဖြစ်ပျက်မှုတွေကို လေ့လာကြည့်ပြီး ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု တွေလုပ်ထားနိုင်ပါတယ်။

ယခုခေတ်မိုးလေသဝတိုင်းတာမှု

ယခုခေတ်တွင် ခေတ်မြှိမ်းလေဝသတိုင်းတာသည့် ကိုရိယာများရှိလာပါပြီး၊ မိုးလေဝသပညာရှင်များကို အဂ်လိပ်လို “meteorologist” လို့ခေါ်ပါတယ်။ “meteoro-ros” ဆိုသည်မှာ ရရှိဘာသာ စကားဖြစ်ပြီး၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ “လေထုအပေါ်မှာရှိ နေခြင်း” လို့ဆိုသတဲ့။ မိုးလေဝသပညာရှင်တစ်ယောက်ဖြစ်ဖို့အတွက်သချို့၊ ရုပ်

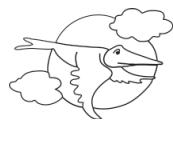

ဖော်၊ ခါတ္ထပောများကိုသင်ကြားရမယ်။ ဒါတွေမက မိုးကောင်းကင်ကို အမြတမ်းမေ့ကြည့်ပြီးတိမ်တွေ မိုးလေဝသပုံတွေ၊ လေတိက်ခတ်မှနဲ့ရာသီဥတုကို ထိခိုက်စေတတ်တဲ့အချက်တွေကို လေ့လာတတ်ရမယ်။

မိုးလေဝသပညာရှင်များသည် ရပ်မြင်သံကြားထဲတွင် မိုးလေဝသသတ်းကြော်ဖြာသူများသာလျှင် မဟုတ်ပေ။ အများအားဖြင့် သူတို့ဟာ မိုးလေဝသအုန်းများမှာအလုပ်လုပ်ပြီး မှန်တိုင်းများ၊ လေပွဲ မှန်တိုင်းများ၊ မြေငလျင်လူပို့ခြင်းအကြောင်းတို့ကိုကြိုးတင်လေ့လာတွေက်ဆခြင်းတွေနဲ့တစ်ခုဗျိုကျလေထုညစ်ညမ်းမှုတို့ကို ဘယ်လိုဖြေရှင်းရမလဲစဲတဲ့ အလုပ်တွေကို လုပ်ကိုင်ကြတယ်။ မိုးလေဝသကို ခန့်မှန်းနိုင်စိုးအတွက် ပစ္စည်းကိုရိယအမျိုးမျိုးကို အသုံးပြုရမှာဖြစ်တယ်။

ကမ္မာအရပ်ရပ်မှ မိုးလေသဝအကြောင်း သိကောင်းစရာ

မိုးလေသဝအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ကမ္မာအရပ်ရပ်ရှိ လူမျိုးများကအောက်ပါကဲ့သို့ ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။ သို့သော်ယခေတ်တွင် မိုးလေဝသ ပြောင်းလဲမှုများရှိသောကြောင့် အများအတွက် မှန်ချင်မှ မှန်တော့မည်ဖြစ်သည်။

ကျိုးကန်းမှာ ကောင်းကင်ပေါ်ရှိ နေရာအနိမ့်များ၏ ပုံသဏ္ဌာန် လေတိက်ခတ်မည်ဖြစ်ပြီး ကျိုးကန်းများအမြင့်တွင် ပုံသဏ္ဌာန် အနဲ့တွင် လေပြိုမည်ဖြစ်သည်။

နေပူတုန်းမီးရွာလျှင်ထိမိုးမှာနာရီဝက်သာ ကြာမည်ဖြစ်သည်။

အနောက်နိုင်ငံတွေမှာ ညုပိုင်းမှာ လထိန်ထိန်သာလျှင် ဆီးနှင့် များကျမည်ဟုဆိုကြသည်။

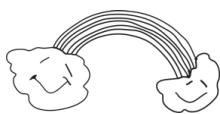
လျှပ်စီးလက်သည့်အခါ အလင်းရောင်ပိုတောက်ပလျှင် မကြာ မှိုရပ်စဲသွားမည်ဖြစ်သည်။

နေဝါဒချိန်တွင် မိုးကောင်းကင်ပေါ်တွင် အဝါရောင် အလင်းတန်း များကျန်ရှိခဲ့ပါက မကြာမှို လေမှန်တိုင်းကျပြီးမိုးရွာမည်။

ဆီးနှင့်များကျားကျသောနှစ်တွင် သစ်သီးများ ပေါများကြုံထွက်ပေါ်ဖြစ်သည်။

ညနေပိုင်းတွင် သက်တန်းကိုတွေ့လျှင် လကိုမြန်မြန်တွေ့ရ မည်ဖြစ်သည်။

နွားများ ပိမိ၏နားများကိုကုတ်ခြစ်လျှင် မကြာမှို မိုးရွာလာတော့ မည်ဖြစ်သည်။

ကြက်သွန်နှစ်အခွံပါးသောနှစ်တွင် သိပ်မအေးသောနှစ်ဖြစ်ပြီးကြက် သွန်နှစ်အခွံထူးသောနှစ်တွင် အလွန်အေးသောနှစ်ဖြစ်သည်။

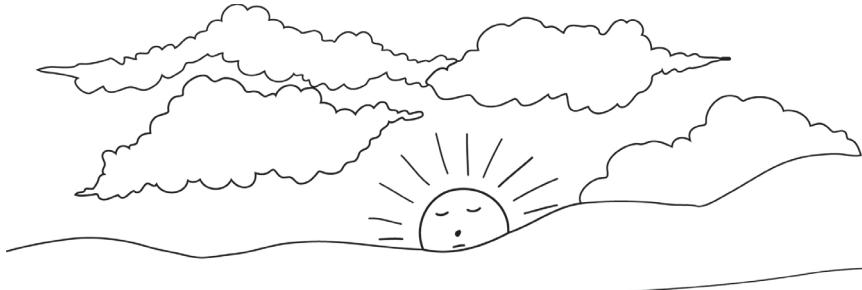

အရှေအရပ်တွင် သက်တန်းတွေ့လျှင် သဘောသားများ စိတ်အေးကြရသည်။ ထို့သော် အနောက်အရပ်တွင် သက်တန်ထွက်လျှင် သဘောသားများ သတိထားရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့အတူနံနက် ပိုင်းတွင်သက်တန်ထွက်လျှင်သိုးကျောင်းသားများသတိနှင့်နေရမှာဖြစ်ပြီး ဉားကို တွင် သက်တန်းပေါ်လျှင် ထိုးထိန်းတို့ဝိုင်းသာကြသည်ဟုအဆိုရှိသည်။

ရောင်စုံဖြာသောမိုးကောင်းကင်

မိုးကောင်းကင်ဟာခက်ခနက်နဲ့သောအချက်များကို လွှဲလာနိုင်တဲ့
သိပုံစာသင်ခန်းတစ်လုံးနဲ့အတူတူပဲ။ မိုးကောင်းကင်ပေါ်ကိုမေ့ကြည့်တဲ့အခါ
ဘုံကြောင့်မိုးက အပြာရောင်ဖြစ်နေရသလဲနဲ့ တစ်ခါတစ်ရုံဘာလို့
အရောင်အမျိုးဖြစ်ပေါ်လာရတာလဲကို စဉ်းစားမိပါသလား။

နေမင်းကြီးရဲ့အလင်းရောင် ကမ္မာ့မြေကြီးပေါ်ကို ထိုးဆင်းတဲ့အခါ
အဖြူရောင်နှင့်အမဲရောင်များကိုသာ ထုတ်လုပ်ပါတယ်။ မျက်စိနဲ့မမြင်ရတဲ့ဒီအ
ဖြူရောင်အလင်းတွေမှာ အရောင်အမျိုးမျိုးရှိပါတယ်။ မိုးကောင်းကင်ပေါ်မှာဖုန်း
မှန်းနဲ့အောက်စိရှင် မိုလီခယူးတွေနဲ့ပြည့်နှက်နေပါတယ်။ အရောင်တွေဟာ
အဖြူရောင်ပရှိတယ်လို့ဆိုရင် သက်တန်မှာတွေမှာ ဘုံကြောင့်အရောင်အ
မျိုးမျိုးရှိပါသလဲ။ ဒီအဖြူရောင်အလင်းတန်းတွေကလေထုတဲ့မှာ ဖြတ်သန်းသွား
ရတဲ့အတွက်အပြာရောင်အလင်းတွေပြန့်ကျွေနေတာကိုတွေ့ရပါမယ်။

မိုးကောင်းကင်ပေါ်မှာ အလင်းရောင်
အမျိုးမျိုးကို တွေ့ရတာဖြစ်တယ်။ မိုး
ကောင်းကင်ပေါ်မှာ ဖုန်မှန်နဲ့အောက်
စီဂျင် မိုလိခယုးတွေနဲ့ပြည့် နှက်နေတဲ့
အတွက်လည်းအနီရောင်၊ အဝါရောင်
နှင့် လိမ္မာ့ရောင်စတဲ့အရောင်လှယ့်
လေးတွေကုလဲတွေ့ရပါမယ်။

တောင်ဘက်အရပ်ကအလင်းရောင်ဆိုတာဘာကိုဆိုလိုတာလဲ။

တောင်ဘက်အရပ်က အလင်းရောင်ဆိုတာနံနက်
မိုးသောက်ဝလီဝဝလင်းက အရောင်ဖြစ်တယ်။
ဒီအရောင်တွေဟာ နေအလင်းရောင် ကက္မာ့
မြေခဲ့အပေါ်ယံပိုင်းကို ထိုးလင်းပြီး ရောင်ပြန်ဟပ်
စေတဲ့အလင်းရောင်ပဲ့။ နံနက်ဦးရောင်ခြည်ဖျော့
ဖျော့ထိုးတဲ့အခါ အရောင်တွေတစ်ရောင်ကနေတစ်ရောင် ပြောင်းလဲနေတာကို
တွေ့ရပါတယ်။ များသောအားဖြင့် အနီရောင်ကနေ အစိမ်းရောင်နဲ့အစိမ်းရောင်
ကနေအနီရောင် တစ်လျှည့်စီ ပြောင်းလဲလာတာကို တွေ့ရတယ်။ ဒီအလင်းရောင်
တွေ့ဟာ ဟိုးကက္မာ့မြေမျက်နှာပြင်အထက် ၅၀ – ၁၀၀ မှာ ဖြစ်ပေါ်နေတာဖြစ်
တယ်။ အရောင်တွေဖြစ်ပေါ်လာခြင်းအကြောင်းကတော့ အောက်စီဂျင်နဲ့နိုက်ထဲ
ရှိခြင်းကိုတွေ့ကို နေစွမ်းအင်နဲ့အားအင်တွေဖြည့်ဆည်းပေးနေတဲ့ နေခဲ့အစိတ်
အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်တယ်။

နေနဲ့လကိုဝန်းရုနေတာဘာတွေလဲ။

တစ်ခါတစ်ရုံ မိုးကောင်းကင်ပေါ်ကို ကြည့်လိုက်
ရင်နေနဲ့လကိုသရဖူးဆောင်းထားသလိုဝန်းထား
တဲ့အလင်းရောင်ကွင်းကလေးတွေကိုတွေ့ရတဲ့

ပါတယ်။ အဲဒါတွေဘာလဆိုတာသိရှဲလား။ လရွှေတော်ပတ်ပတ်လည်က တိမ်ပါးပါး လေးတွေနဲ့သရုံဖောင်းရေးရေးတွေ အတူးကလေးတွေရှိတဲ့အတွက် နေရောင် ခြည်က သူတို့ကိုထိုးဖောက်ပြီး အလင်းပေးရတဲ့အတွက် ရောင်ပြန်လင်းလက်တဲ့ အရောင်တွေပေါ်လာတာဖြစ်တယ်။

နေရောင်ခြည်တန်းတွေကဘာလဲ။

နေရောင်ခြည်တန်းတွေဆိုတာက တိမ်တွေကြားမှာ အစင်းလိုက်ဖြာထွက်လာတဲ့ နေရောင်ခြည်တန်းတွေဖြစ်တယ်။

အပြာရောင်လကိုတွေ့ဖူးပါသလား။ "Blue Moon" လို့ခေါ်တဲ့ အပြာရောင်လကို တစ်လအတွင်းလပြည့် ရက်နှစ်ခါကြံတဲ့လတွေ့ရတာတိပါတယ်။ ဒါကို ၂၀၇၅ နှစ်မှာတစ်ကြိမ်တွေ့ရပြီး ဖေဖော်လတွေ့ရက်မပြည့် သောကြာ့နဲ့ ဘယ်တော့မှတွေ့ရမှာမဟုတ်ဘူး။ အပြာရောင်လလို့ခေါ်တာ တကယ်ကိုအပြာရောင် ကောဟုတ်လို့လား။ အမှန်မှာတော့ အပြာရောင် မဟုတ်ပါဘူး။ အပြာရောင်က တစ်ခါတစ်လေမီးတောင်တွေ ပေါက်ကွဲသွားတဲ့အခါ မှာပဲဖြစ်စေပြာမှန်းတွေက အပေါက်တက်သွားပြီး လမင်းကြီးကိုအပြာရောင်သန်းစေပါတယ်။

လက်တွေ့စမ်းသပ်မှုလေးတွေလုပ်ကြည့်မလား။
ဘာကြောင့်မူးကောင်းက်ကြီး အပြာရောင်သန်းရတာလဲ။

လိုအပ်သည့်ပစ္စည်းများ -

- ခါတ်မီး
- နှစ်လီတာဝင်ဆန့်သော အချို့ရည်ပုလင်း
- နှိုးရည်
- ရေ

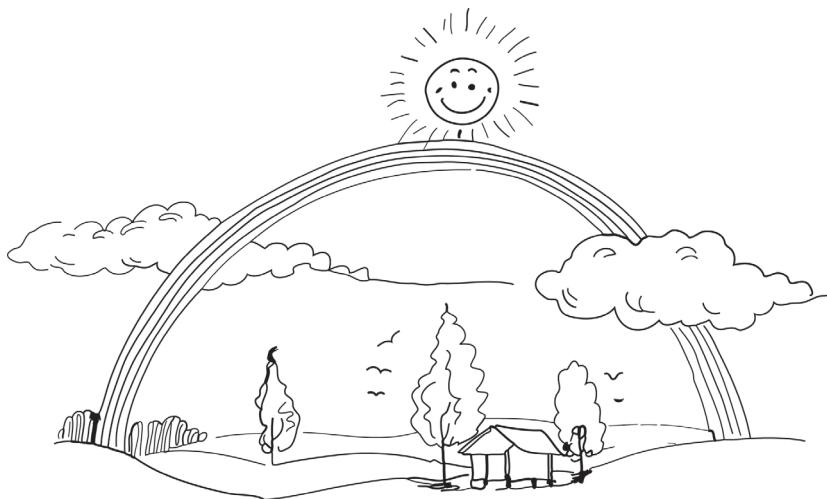

ပြုလုပ်ပုံအဆင့်ဆင့် –

- အချိုရည်ပုလင်းများထဲသို့ ရေသံးပုံးနှစ်ပုံထည့်လိုက်ပြီး ပါတ်မီးနှင့်ထိုးကြည့်ပါ။ အလင်းရောင်က ရေကိုထိုးဖောက်သွားမည်။
- ရေထဲသို့နှုန်းရည် တစ်ဖွန်းထည့်လိုက်ပါ။
- ပုလင်းပုံးကို ပိတ်လိုက်ပြီးရေနှင့်နွားနှုန်းကိုရောသွားအောင် လူပ်ခါလိုက်ပါ။
- ဘာတွေတွေ့ရသလဲ။ ရေထဲမှာ အပြောရောင် အလင်းတန်းတွေပေါ်လာတာ မြင်ရတဲ့အထိ နှုန်းတွေဆက်ထည့်လိုက်ပါ။
- အပြောရောင်အလင်းတန်းတွေ မြင်ရတဲ့နောက်ပိုင်း အဝါရောင်၊ အနီးရောင်၊ လိုမြှုံးရောင်စတဲ့အရောင်တွေမြင်ရတဲ့အထိနှုန်းနှုန်းတွေ ဆက်ထည့်ပါ။

သက်တန့်ဘယ်လို ဖြစ်ပေါ်လာသလဲ။

သက်တန့်ဆိုတာအရောင်ရှိတဲ့အလင်းရောင်တန်းများဖြစ်တယ်။ နေအလင်းရောင်ဟာအဖြူရောင်ဖြစ်ပေမယ့် သက်တန့်ရောင်ဟာ အနီး လိမ့်း၊ အဝါး၊ အစိမ်း၊ မိုးပြာ၊ အပြာရောင် နဲ့ ခရမ်းရောင်တို့ဖြစ်တယ်ဆိုတာတွေ့ရမယ်။ နေမင်းအလင်းရောင်ဟာအဖြူရောင်အရောင်ကိုဖြတ်သန်းသွားတဲ့အခါ ရောင်ပြန်ဟပ်ပြီး အရောင်များတက်လာတဲ့အခါ သက်တန့်ရောင်အဖြစ်ပြောင်းလဲသွားတယ်။ သက်တန့်မြင်စိုးအတွက်အရာ သုံးခုလိုအပ်တယ်။ သက်တန့်တွေ့စိုး ပထမအား ဖြင့်မိုးရွာရမည်၊ မိုးရွာပြီးနေလဲထပ်ပူရမှာဖြစ်ပြီး တတိယတစ်ခုမှာ သက်တန့်ကြည့်သူကနေမူခြင်းနဲ့မိုးရွာခြင်းတို့အကြားတွေ့ရှုရမယ်။ နေအလင်းရောင်ပို၍တို့လေ၊ သက်တန့်ပို၍ရှည်လေဖြစ်တာကိုတွေ့ရမယ်။

သက်တန်းမှားမှာစက်ပိုင်းပုံသဏ္ဌာန်ရှိပါသလား။

အကယ်၍ ကောင်းကင်ပေါ်သို့ တက်ကြည့်နိုင်ရင် တစ်ချို့ သက်တန်း တွေဟာစက်ပိုင်းပုံသဏ္ဌာန်ရှိပါသလား။ ဒီလိုဖြစ်ရခင်းမှာနေ့ချုပ်တစ်ချိန်တည်းမိုးရွာသည့်အခါမှာတကယ်ဆိုရင် စက်ပိုင်းပုံသက်တန်းကို ဖြစ်ပေါ်စေတာဖြစ်တယ်။ အောက်ကနေကြည့်လို့ ရတဲ့ စက်ပိုင်းခြမ်းပုံသဏ္ဌာန်ကဲ သို့မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီစက်ပိုင်းခြမ်းကိုမတွေနိုင်တာကတော့ ကျွန်ုပ်တို့ဟာ ဝင်ရှုံးစွာန်းမိုးကုတ်စက်ပိုင်းအထိသာမျက်စိတဆုံးတွေနိုင်တဲ့ အတွက်ဖြစ်တယ်။ လေယာဉ်ပုံမောင်းတဲ့ ကပ္ပတ်နှင့်တွေ့က တစ်ခါတလေစက်ပိုင်းပုံသက်တန်းကိုတွေ့ရတယ်လို့ ပြောတယ်။

နှစ်ထပ်ကွန်းသက်တန်း တွေရှိလား။

ရှိတာပေါ့။ နှစ်ထပ်ကွန်းသက်တန်း တွေအမြဲဖြစ်လာတတ်တယ်။ အထဲမှာ ရှိတဲ့ သက်တန်းဟာ အပေါ်မှာ အနီရောင်ရှိပြီး အောက်ပိုင်းမှာအပြာရောင်ရှိတာကိုတွေ့ရမယ်။ အပြင်မှာရှိတဲ့ သက်တန်း တစ်ခုကတော့ အရောင်ပြောင်းပြန်ဖြစ်နေတာကိုတွေ့ရမယ်။ သူ့ရဲ့ အပေါ်ပိုင်း အရောင်မှာ အပြာရောင်ဖြစ်ပြီး အခြားအစွန်းတစ်ဖက်အရောင်က အနီရောင်ဖြစ်တာကိုတွေ့ရမယ်။

ပြီးနေတဲ့ သက်တန်းကိုတွေ့ဖူးပါသလား။

သက်တန်း တွေဟာတစ်ခါတလေပြီး တတ်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့ လဲဆိုတော့ နေအလင်းရောင်မှာလေထုအလယ်မှာ ရှိတဲ့ ရေခိုးရေဇွဲ တွေ့၊ ရေခဲပါက်ကလေးတို့ကိုဖြတ်သန်းရတဲ့ အတွက်

အလင်းရောင်ဟာရောင်ပြန်ပြန်ဟပ် တာကိုတွေ့ရမယ်။

သက်တန်းဆင်းသည့်နေရာကိုသွားရောက်နိုင်မည်ဟုသင်ပါသလား။

သက်တန်းဟာ မျက်လှည့်တစ်ခုလိုပဲ နေရောင်ခြည်နဲ့အလင်းရောင်ပေါ်မှာ မူတည်
ပြီးပြောင်းလဲထားပါတယ်။ သူ့ထံကိုပိုပြီးသွားလေ သူကပိုပြီးဝေးလေဖြစ်တယ်။

ညအချိန်တွင်သက်တန်းကိုတွေ့ရတတ်ပါသလား။

တွေ့ရတတ်ပါတယ်။ ဒါပေါ့တွေ့ရခဲပါတယ်။ ညအချိန်မှာ သက်တန်းတွေ့ရဖို့အ^၁
တွက်ညအချိန်မှာ မိုးရွာရမည်ဖြစ်ပြီးနောက် လမှာရေခိုးရေငွေ့များပေါ်ကို ဖြာထိုး
ရန်လင်းထိန်နေရမည့်အပြင် နေရာတကျရှိနေရမည်ဖြစ်တယ်။

လက်တွေ့စမ်းသပ်ကြရအောင်

မိုးရွာပြီးနောက် နေပူလာလျှင် အပြင်ကိုထွက်ပြီး သက်တန်းကြည့်ဖို့မမေ့ပါနဲ့။

သက်တန်းလုပ်တမ်းကစားရအောင်။

လိုအပ်သည့်ပစ္စည်းများ -

- ရေတစ်ခွက်
- စက္ကာဖြူတစ်ရွက်
- နေအလင်းရောင်

လက်တွေ့လုပ်ရန်နည်းလမ်းများ –

- ဖန္ဒခြက်ထဲသို့ရေအပြည့်ထည်ပါ။
- စားပွဲခံစောင်းပေါ်တွင်ဖန္ဒခြက်ကိုတင်လိုက်ပါ။ ဖန္ဒခြက်အောက်ခြေတစ်စက်ကစားပွဲခံပေါ်တွင် တင်နေရမည်ဖြစ်ပြီး အခြားတစ်ဘက်တွင်စွန်းထွက်နေပါစေ။ ဒါပေမဲ့ ဖန္ဒခြက်အောက်ကိုကျကွဲမသွားဖို့အတွက်သတိထားပြီး ဖြည့်းဖြည့်းအစွန်းတစ်ဖက်ထွက်နေအောင်တင်ပေးပါ။
- နေအလင်းရောင်က ဖန္ဒခြက်ထဲသို့ ထိုးကျနေနေပါစေ။
- အားလုံးလုပ်ပြီးနောက် စက္ခားဖြူတစ်ချပ်ကို ကြမ်းပြင်ပေါ်တွင်ချလိုက်ပါ။
- ဖန္ဒခြက်ထဲမှ ထိုးကျလာသောအလင်းရောင်က စက္ခားပေါ်မှုကျလာပြီးသက်တန်းရောင်ဖြာထွက်တဲ့အထိ စက္ခားနှင့်ဖန္ဒခြက်ကို တည့်မတ်ထားပေးပါ။

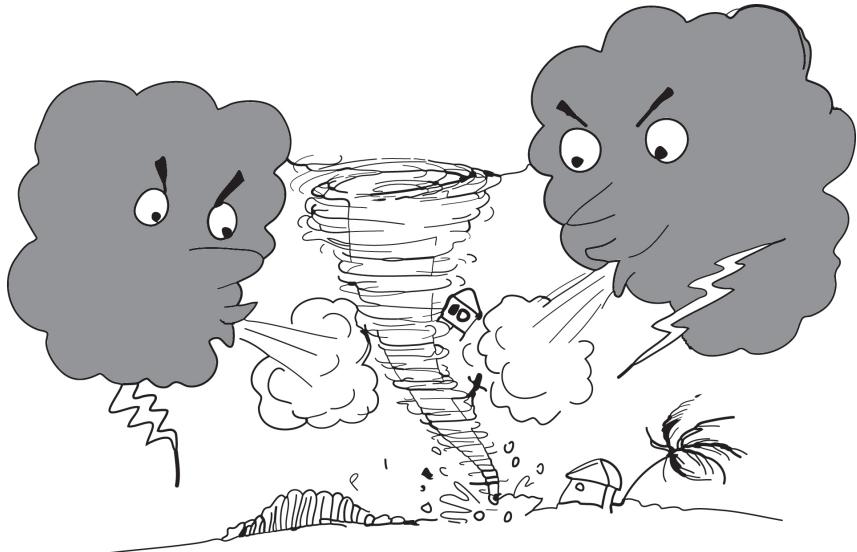
ဒီလိုဖြစ်ပေါ်ရတဲ့အကြောင်းရင်းကိုသိပါသလား။

အလင်းရောင်ထဲမှ မျက်စိန့်မမြင်နိုင်တဲ့အရောင်တွေ အမျိုးမျိုးရှိပါတယ်။ ယင်းတို့ မှာအနီရောင်၊ လိမ္မားရောင်၊ အဝါရောင်၊ အစိမ်းရောင်၊ အပြာရောင်၊ မိုးပြာရောင် နှင့်ခရမ်းရောင်တို့ကိုဖြစ်သည်။ အလင်းရောင်မှ ရောဂါဖြတ်သန်းသောအခါ စက္ခားပေါ်တွင် သက်တန်းကဲ့သို့အရောင်များဖြာထွက်ခြင်းဖြစ်သည်။

လေဆင်နာမောင်း (တော်နာဏိ)

တော်နာဏိဆိုတာလေမှန်တိုင်းအကြီးစားဖြစ်ပြီး လေမှန်တိုင်းအကြားမှ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး အောက်ကိုဆင်နာမောင်းအဖြစ်သို့တွဲကျလာတတ်တဲ့အတွက်လေ ဆင်နာမောင်းလို့ခေါ်ကြတယ်။ လေဆင်နာမောင်းဟာအပေါ်ကဆင်းလာပြီးမှာ နှောက်ရွှေယမ်းတဲ့လေမှန်တိုင်းဖြစ်ပြီးတစ်နာရီကို ၃၀၀ မီတာနှင့်နှင့်ရွှေ ယမ်းတိုက်ခတ်ပါတယ်။ လေဆင်နာမောင်းဟာ တိုက်တာအဆောက်အအုံများကိုပြီ လဲအောင်တိုက် ခတ်နိုင်ခြင်း၊ သစ်ပင်များကိုအမြတ်မျွေးထူတိလိုက်ခြင်း၊ ကားများနဲ့အိမ်များကိုအဝေးသို့သယ်ဆောင် သွားပြီးအခြားတစ်နေရာတွင် စွမ်းပစ်လိုက်တတ်ကြသည်။

လေဆင်နှာမောင်းဘယ်လိုဖြစ်ပေါ်လာသလဲ။

လေဆင်နှာမောင်းသည် များသောအားဖြင့် လျှပ်စစ်မှန်တိုင်းများမှထွက်ပေါ်လာ ခြင်းဖြစ်တယ်။ လေဆင်နှာမောင်းဖြစ်ဖို့ဆိုတာ သိပ်လဲလွယ်တဲ့အရာမဟုတ်ပါဘူး။ လေဆင်နှာမောင်းတစ်ခုရရှိ အချက်အလက်တွေ အများကြီးလိုအပ်မှာဖြစ်တယ်။ အမေရိကမှာဆိုရင်မဘူးကိုပင်လယ်ကျွဲကလေအေးအေးနဲ့ကနေဒါနိုင်ငံလေအေးအေးတို့ထိတွေ့တဲ့အခါမှသာလျှင် လေဆင်နှာမောင်းဖြစ်ပေါ်လာမှာဖြစ်ပါတယ်။

လေထုနှစ်ခုစလုံး ထိတွေ့မိတဲ့အခါ ယင်းတို့ ကလေထုလွှာတွေကို ကမောက်ကမဖြစ်စေ တတ်ပါတယ်။ လေတိုက်တဲ့လမ်းကြောင်း တွေရှုတ်တရက်ပြောင်းလဲသွားတဲ့အတွက် လေတွေလည်း ကြမ်းသထက်ကြမ်းလာပါ တယ်။ လေဆင်နှာမောင်းဘယ်လိုဖြစ်ပေါ်လာ တယ်ဆိုတာသိချင်ရင် လေ့ကျင့်ခန်းများလုပ်နိုင်ပါတယ်။

သတိထားရမည့်အချက်က ---

တကယ်လို့လေဆင်နှာမောင်းကျလာရင် လူများဟာ အိမ်မြေအောက်ခန်းတွေ၊ အိမ်ခန်းတွေ၊ စားပွဲခုတွေအောက်မှာပုန်းနေရမယ်။ လေမှန်တိုင်းကျနေတဲ့အခါန် ကားထဲမှာရှိရင် ကားထဲက အလျင်အမြန်ထွက်လိုက်ပါ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ လေမှန်တိုင်းတွေဟာ ကားတွေ တစ်စင်းလုံးတို့က်ခတ်သွားနိုင်တဲ့အတွက်ဖြစ် တယ်။

လေဆင်နှာမောင်းဟာ အကျယ်အဝန်း ၃၃ ပေ မှ ၁ ၃၀၀၀ ပေအထိရှိပြီးလျင်မြန် စွာရွှေ့ယမ်းတိုက် ခတ်ကာအမြန်ဆုံးတစ်နာရီလျှင် ၁၈၆ မိုင်အထိတိုက်ခတ်နိုင်ပါ တယ်။

ပုလင်းထဲကလေဆင်နှာမောင်း

လိုအပ်သောပစ္စည်းများ

- ပလပ်စတစ်ပုလင်း ၂ လုံး
- ၆၉
- ကော်တိတိပြား (Duck Tape)
- ပလပ်စတစ် ပုလင်းတစ်ပုလင်းထဲ
တွင်ရေသုံးပုံနှစ်ပုံထည့်လိုက်ပါ
- အားလုံးပြီးသည့်နောက် ပုလင်းနှစ်လုံးစလုံးကိုနှုတ်ခမ်းချင်းတော့ပြီး ကော်
တိတိပြားနှင့်ရေစိမ့်မ မထွက်နိုင်အောင်ပိတ်လိုက်ပါ။
- ထို့နောက်ရေရှိသည့်ပုလင်းကို အပေါ်ပိုင်းသို့မောက်ချလိုက်ပြီး ရေမရှိတဲ့
ပုလင်းကိုအောက်ဘက်ပိုင်းတွင်ထားလိုက်ပါ
- ပုလင်းကိုနာရီလက်တံပြောင်းပြန်လှည့်သကဲ့သို့ မြောက်ဘက်မှ တောင်
ပိုင်းသို့ဂျည့်၍လှပ်ခဲလိုက်ပါ။
- ထိုအချိန်တွင် ပုလင်းထဲရှိရေများမှာ လေဆင်နှာမောင်းကဲ့သို့ အပေါ်
ဘက်ကရှိတဲ့ရေက အောက်ပိုင်းက ပုလင်းထဲကိုလေဆင်နှာမောင်းထဲသို့
ရွှေယမ်းပြီးဆင်းသွားမှာဖြစ်တယ်။

တိမ်

နွှေရာသီညာနေပိုင်းအချိန်တွေမှာ မိုးကောင်းကင်ပေါ်ကို တစ်ခါခါ
ကြည့်ဖူးပါသလား။ မိုးကောင်းကင်ပေါ်ရှိ နားတွေ၊ ရွမ်းစတွေ၊ ပင်လယ်ကမ်းခြေ
တွေ၊ သိုးကလေးတွေကိုစိတ်ကုံးယဉ်ပြီးတွေ့နိုင်ပါတယ်။ ဒီတိမ်တွေဘယ်မှာရှိပဲ၊
ဘယ်ကလေးလဲ၊ ဆိုတာသင်စုံစားမိဖူးပါသလား။ တိမ်တွေဟာရေ ဒါမှုမဟုတ်
ရေခဲတုံးကလေးတွေစုဝေးဖွဲ့စည်းပြီးဖြစ်ပေါ်လာတာဖြစ်တယ်။ ဒီရေစက်ရေ
ပေါက်ကလေးတွေဟာ လေပေါ်ကနေမြင့်တက်သွားအောင်
ပျော်ပါးတာကိုတွေ့ရမယ်။

တိမ်တွေဘယ်လိုဖြစ်လာတာလဲ။

တိမ်တွေထဲမှာရေတွေရှိနေပေမဲ့လည်း ဒီတိမ်တွေမြေပြင်နှုန်းလာတဲ့အခါမှာ
ဒီရေတွေဟာမျက်စိန့်မမြင် နိုင်တဲ့ရေခိုးရေငွေ့လေးတွေများပြီးအေးလာပါတယ်။

အေးတဲ့လေတွေက နှေးတဲ့လေတွေလောက် ရေတွေမသယ်ဆောင်နိုင်ပါဘူး။ အဲဒါ ကြောင့် ရေးရေးတွေက အမှန် တွေနဲ့သန်းပေါင်းများစွာပေါင်း စည်းပြီးမျက်စိနဲ့ မြင်တွေနိုင်တဲ့တိမ်တိုက်တွေဖြစ်လာတာဖြစ်တယ်။

မိုးတိမ်အမျိုးအစားပြုယား

မိုးတိမ်အရှင်စု

- မြင့်သောတိမ်များ - စိုင်ရပ်
- မြင့်သောတိမ်များ - အယ်လ်တို့
- နိမ့်သောတိမ်များ -
စထရုပ်ထက်(စံ)

တိမ်အမြင့်ပေ

၁၈၀ ၀၀၀ ပေအထက်	၆၇၀၀ ပေနှင့် ၁၈၀၀၀ ပေအထိ
၆၇၀၀ ပေအောက်	

တိမ်တွေဘာကြောင့်အဖြူရောင်ရှိရတာလဲ။

တိမ်တွေဖြူရတာဟာ နေအလင်းရောင်ကြောင့်ဖြစ်တယ်။ အလင်းရောင်တွေဟာ သက်တန်းရောင်တွေကိုဖြစ်ပေါ်လောစေပြီး ဒီအလင်းရောင်အားလုံးကို ပေါင်းစည်းလိုက်ရင် အပြောတွေရရှိမှာဖြစ်တယ်။ နေကိုကြည့်တဲ့အ ခါအဝါရောင်တွေရမှာဖြစ်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ နေဟာအဝါရောင်အရောင်ကိုအခြားအရောင်တွေထက်ထုတ်လွှတ်တဲ့အတွက် နေရဲ့အရောင်က အဝါရောင်ဖြစ်ရပါတယ်။ တိမ်တိုက်များက ဤအရောင်များလက်ခံယူပြီး ရောင်ပြန်ဟပ်တဲ့အတွက် အဖြူရောင်တွေပြန်ဖြစ်လာတာဖြစ်တယ်။

ဘာကြောင့်တိမ်တွေမီးခိုးရောင်ရှိရသလဲ။

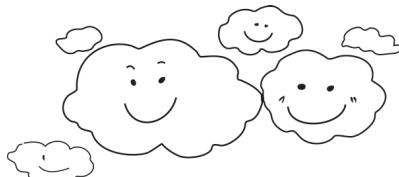
တိမ်များထဲတွင်ရေစက်ရေပေါက်တွေ ဒါမှုမဟုတ် ရေခဲတွေပါဝင်ပါတယ်။ ဒီရေစက်ရေပေါက်တွေ၊ ရေခဲတွေက မိမိတို့ထံထိုးကျလာတဲ့အလင်းရောင်တွေကို ပြန်ပြီး

ရောင်ပြန်ဟပ်တဲ့အတွက် အဖြူရောင်ဖြစ်တာကိုသိရပြီ။ ဒါပေမဲ့ဒီတိမ်တွေက ထူ
ထပ်လာတဲ့အခါ ဒါမှမဟုတ် အပြင်သို့ တက်လာတဲ့အခါ အလင်းရောင်တွေကိုမ
ဖြတ်သန်းနိုင်တော့တဲ့အတွက် တိမ်တွေရဲ့အရောင်တွေကို မီးခိုးရောင် ဒါမှမဟုတ်
အမည်းရောင်အဖြစ်မြင်ရတယ်။ ဒီအပြင် တိမ်တွေစုစုပေါင်းကြတဲ့အခါ တစ်ခုရဲ့အ
ရိပ်ကအခြားတစ်ခုပေါ်ကျတဲ့အတွက် အမည်းအနက်ရောင်တွေကို လဲမြင်ရတာ
ဖြစ်တယ်။

ဘာကြောင့်တိမ်တွေဟာ အပေါ်မှာ
ရွှေလျားသွားလာနေရတာလဲ။

တိမ်တွေဟာ ရော့အစက်အပေါက်လေးတွေ
နဲ့ဖွဲ့စည်းထားပါတယ်။ အပူကြောင့် လေတွေပူဇေားလာတဲ့အချိန်မှာ တိမ်တွေဖြစ်
ပေါ်လာတာဖြစ်တယ်။ ရေခိုးရေడွေ တွေအပေါ်ကိုမြင့်တက်လာတဲ့အခါ လေတွေ
အေးလာပြီးကျိုးလာတဲ့အတွက် တိမ်တွေဖြစ်လာတာဖြစ်တယ်။ ဒီတိမ်တွေပုံသန်း
သွားလာနိုင်တာဟာ လေတိုက်တဲ့အတွက်ဖြစ်တယ်။ တစ်ခါတေလေတစ်နာရီကို
၃၀ မိုင်နှုန်းနဲ့ရွှေလျားသွားလာပါတယ်။

တိမ်တွေဟာလေထုထဲမှာဘယ်လိုဖွဲ့စည်းထားပါသလဲ။

တိမ်တွေအမျိုးအစားကွဲပြားခြားနားရတဲ့အချက်က ယင်းတို့ထဲမှာ ရေခိုးရေငွေ
တွေဘယ်လောက်ပါသလဲ၊ အမြင့်ပေဘယ်လောက်မှာရှိသလဲ။ လေတိုက်ခတ်နှုန်း
နဲ့ ဘယ်လောက်မြန်သလဲနှင့်လေထုသိပ်သည်းမှု ဘယ်လောက်ရှိသလဲဖြစ်တယ်။

တိမ်အမျိုးအစားပေါင်း ၁၉ မျိုးလောက်
ရှိတာကို တွေ့ရပါတယ်။ အမြင့်ဆုံး
တိန်ကိုစိုင်းရပ် (cirrus) လို့ခေါ်ပြီးအမြင့်
ပေ ၁၈၀၀၀ အထိရှိပါတယ်။ အလယ်
အလတ်မှာရှိတဲ့တိမ်ကိုတော့ အယ်လ်
တိ (alto) တိမ်တွေလို့ခေါ်ပြီး အမြင့်ပေ

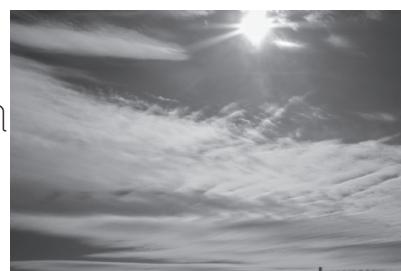
၆၀၀ ပေကနေ ၁၈၀၀ ပေအထိရှိပြီး အနုမှုမှာရှိတဲ့ တိမ်တွေကိုစတရားစပ် (stratus) လို့ခေါ်ပြီးအမြင့်ပေ ၆၀၀ အထိရှိတယ်။

စိုင်းရပ်တိမ်တွေထဲမှာရေစက်ရေပေါက်သေးသေးလေးတွေပါရှိပါတယ်။ ဒီတိမ်တွေမှ အဖြူရောင်ဖြစ်ပြီး ဒီတိမ်တွေကိုတွေ့ရင် ရာသီဥတ္တကောင်းမယ်လို့ယူဆလို့ရပါတယ်။ စိုင်းရပ်တိမ်မှားရွှေလျားသွားလာပုံကိုကြည့်ပြီးတော့ ဘယ်ဘက်ကနေလေတိုက်ခတ်တာကို ခန့်မှန်ကြည့်နိုင်ပါတယ်။ စိုင်းရပ်တိမ်တွေကိုတွေ့ရင် ၂၄ နာရီအတွင်းရာသီဥတ္တအပြောင်းအလဲဖြစ်မယ်လို့ယူဆနိုင်ပါတယ်။

"Cirrostratus" တိမ်တွေဟာပါးလွှာပြီး အမြင့်ဆုံးမှာရှိကာ ကောင်းကင်တစ်ပြင်လုံးကိုဖုံးလွှမ်းထားပါတယ်။ "Cirrostratus" တိမ်တွေဟာ ပါးလွှာလွန်းတဲ့အတွက် နေနှစ်လတို့ကို ကောင်းကောင်းမှန်မှန်မြင်ရတာဖြစ်တယ်။ "Cirrostratus" တိမ်တွေဟာလေမတိုက်ခင် ဒီမှုမဟုတ် မိုးမရွှောခင် ၁၂ – ၂၄ နာရီအ တွင်းမှာဖြစ်ပေါ်လာရတာဖြစ်တယ်။

ကိုင်ရိုခယူမြှုလပ်(စိုး) (cirrocumulus) တိမ်တွေကတော့ တိမ်တိုက်အကွက်သေးသေးလေးတွေဖြစ်ပြီး အကြောင်းလိုက်စီတန်းနေတာကိုတွေ့ရတယ်။ ဒါတွေဟာ တစ်ခါတလေ ဝါးရွှေအကြေးဆုံးနှင့်တူနေတာကိုတွေ့ရပါမယ်။ ဒီတိမ်တွေကို ရာသီဥတ္တအေးတဲ့အခါတွေ့ရမယ်။ ဒီတိမ်တွေကိုတွေ့ရင် အချင်းရာသီကောင်းမယ်လို့ယူဆနိုင်ပေမဲ့ အေးချမ်းတယ်လို့ခံစားရပါမယ်။ အပူပိုင်းအေသမှာဆိုရင် လေမှန်တိုင်းကျတော့မယ့်ပုံပြီးနေတတ်တယ်။

အယ်လ်တိုစထရားစပ် (altostratus) တိမ်တွေရွှေအရောင်က မီးခိုးရောင်ရှိပြီးမနိုင်မမြင့်တဲ့နေရာမှာရှိပြီး ရေခဲရေပေါက်နှင့်အခြားရေတွေပါ့စွဲစည်းထားတာဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီတိမ်တွေကို အပြောရောင်နဲ့မီးခိုးရောင်အသွင်ရှိတာကိုတွေ့ရတယ်။ သာမန်အားဖြင့်

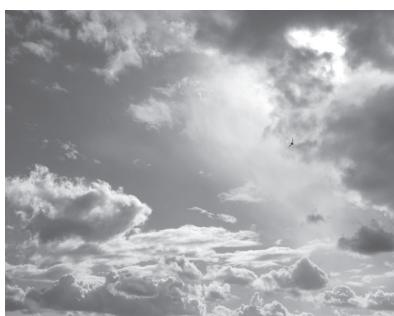
ဒီတိမ်တွေက မိုးကောင်းကင်တစ်ပြင်လုံးမှာ ပြန်ကျွဲလျှက်ရှိနေပါတယ်။ တိမ်တွေ ထူထပ်တဲ့နေရာမှာဆိုရင် နေအစက်အပြောက်တွေကိုမြင်တွေ့ရပါမယ်။ အယ်လ် တိုစထရားထပ်ပေါ်လာပြီး နောက်လေပြင်းတိုက်ခတ်ပြီး မိုးလျှာတတ်ပါတယ်။ အယ်လ်တိုစထရားထပ်ကို ယူပြင်းအိုက်စပ်သောမနက်ပိုင်း တွင်တွေ့ပါက ညနေ ပိုင်းတွင်လေမှန်တိုင်းကျရောက်နိုင်တယ်လို့ဆိုတယ်။

စထရားထပ်(စံ) (stratus) တိမ် တိုက်များ

စထရားထပ်(စံ)တိမ်တိုက်တွေဟာ မီးခိုး ရောင်ရှိပြီး များသောအားဖြင့် ကောင်းကင်တစ်ပြင်လုံးကိုဖုံးလွှမ်းထားပါသည်။

စထရားထပ်(စံ)တိမ်တိုက်တွေကနိုမ်ပြီး၊ နူးညံ့ပျော်ပြောင်းသော မီးခိုးရောင်ရှိပါသည်။ ယင်းတို့သည် အကြောင်းလိုက်စီတန်းသဖြင့် ဤမီးခိုးရောင်တိမ်တိုက်များကြားတွင် မိုးပြာရောင်သန်းနေသောမိုးကောင်းကင်ကို တွေ့ရပါတယ်။ ဒီတိမ်တွေမှာမိုးမျှာချုပ်တတ်ပါ။ ဒါပေမဲ့ဒီတိမ်တွေဟာ “nimbostratus” အသွင် ပြောင်းလတတ်ပါတယ်။ မိုးရှာစေတဲ့တိမ်တွေကတော့ “nimbostratus” တိမ်တွေဖြစ်တယ်။ ဒီတိမ်တွေဟာ အမည်းနောက်ပြီး ရေထုထိပ်သည်းကာ အမြတ်မီးရှာချုပ်တယ်။

သယူမြှေးလပ်(စံ) (cumulus) တိမ်

သယူမြှေးလပ်(စံ)တိမ်တွေဟာ အဖြူရောင်ရှိပြီးပျော်ပြောင်းကာ ဂုမ္ဓ်စကလေးများနှင့် တူပြီး မိုးပေါ်မှာလွှင့်မျောလျှက်ရှိပါတယ်။ သယူမြှေးလပ်(စံ)တိမ်တွေဟာ မိုးလေဝသကောင်းတဲ့အချိန်တွေမှာ ပေါ်လာတတ်ပါတယ်။ ဒီတိမ်တွေဟာ တစ်ခါတစ် လေကော်ပန်းပွင့်နဲ့ တူတယ်။ ဒီတိမ်တွေအပေါ်

ကိုတက်သွားရင်လျှပ်စီးက်စေတဲ့မိုးတိမ်အဖြစ်ကို ပြောင်းလဲသွားတယ်။

ဇူမြေအလိန်းပတ် (cummulonimbus) တိမ်

ဒီတိမ်တွေဟာအဖြူရောင်ရှိပြီး ပျော်ပြောင်းကာ ကောင်းက်ပြင်ပေါ်ကဗျာပုံသန်းနေတဲ့ရှုမိုးလေးတွေ အလားရှိတာကို တွေ့ရတယ်။ ဒီတိမ်တွေကိုရာသီဥတုကောင်းမွန်တဲ့ အချိန်တွေမှာ တွေ့ရပါတယ်။ ဒီတိမ်တွေအပေါ်ဘက် မြင့်တက်သွားရင်လျှပ်စ်မိုးတိမ်တို့ကို တွေ့အဖြစ်ပြောင်းလဲစေမှာဖြစ်တယ်။

သယူမှုမှုလိုန်းပတ်စိတ်တိမ်တွေဟာ လျှပ်စစ်တောင်တွေဖြစ်တယ်။ ဒီတိမ်တွေကိုတွေ့ရင်မိုးရွာခြင်း၊ သီးနှံးကျခြင်း၊ မိုးသီးကြွေခြင်းတို့ကိုဖြစ်ပေါ်စေမှာဖြစ်တယ်။ တစ်ခါတလော၊ မိုးကြီးပစ်ခြင်းနဲ့လေဆင်နာမောင်းဟိုကိုခြင်းတို့ပါ ဖြစ်ပေါ်လာစေပါတယ်။

ပုလင်းထဲကတို့

လိုအပ်သည့်ပစ္စည်းများ -

- ၂ လီတာဝင်ပလပ်စတစ်အချိုရည်ပုလင်း
- မီးခြစ်များ (ကလေးများ၊ လူကြီးများအကူအညီလိုမည်)
- ရေနွေး

လုပ်ဆောင်ပုံအဆင့်ဆင့် -

၂ လီတာဝင်ဆုံးသောပလပ်စတစ်ပလင်း ၂ ထဲတွင်ရေနွေးသုံးပုံနှစ်ပုံထည့်ပြီးပုလင်းပုံးကိုပိတ်လိုက်ပါ။ ရေနွေးငွေများအငွေ့ပြန်သည့်အခါ ရေစက်ရေပေါ်ကေလေးများကိုဖြစ်ပေါ်စေပါတယ်။ ဒါဟာတိမ်တွေဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ရွှေပထမအဖိုင်းဖြစ်တယ်။ ဒုတိယအဆင့်အနေနဲ့ပုလင်းကိုည်းပြန်လွှတ်လိုက်ပါ။ ဘာဖြစ်လာလဲ။ ဘာမှမ

ဖြစ်တူးမဟုတ်လား။ ပုလင်းကိုညှစ်လိုက်ခြင်းဟာလေထဲမှာပူဇ္ဈားပြီးပုလင်းကို
ဖွင့်လိုက်ရင် လေထဲအေးလာမည်ဖြစ်သည်။ ပုလင်းထဲတွင်ရေစက်ရေပေါက်ကလေး
များကျလာပါက ပုလင်းကိုလှပ်ယမ်းလိုက်ပါ။ ပုလင်းဖုံးကိုဖွင့်လိုက်ပြီး ပုလင်းဝတွင်
မိုးခြစ်ဖြင့်မိုးကိုခြစ်လိုက်ပါ။ မီးနှုံးနှင့်ပုန်မှုန့်များသည်လည်းတိမ်ကိုဖြစ်ပေါ်စေသော
အရာများဖြစ်သည်။ ပုလင်းကိုညှစ်ပြီးလွှတ်ချလိုက်ပါ။ ဘာဖြစ်လာမလဲ။ ပုလင်းကို
ညှစ်လိုက်သည့်အခါ တိမ်များ ပျောက်သွားပြီးပုလင်းကိုဖွင့်သည့်အခါတိမ်များဖြစ်
ပေါ်လာမည်ဖြစ်သည်။

မြေငလျှင်လူပိခိုင်း

ငလျှင်လူပ်တယ်ဆိတာဘာလဲ။

ဘာကြောင့်ငလျှင်လူပ်ရတာလဲ။ ကမ္မာမြေကြီးကိုဆမ်းထား
တဲ့အစိုးအခိုက်းက ပုံခံးပေါ်လုံးလို့နေရာ ပြောင်းတာလား။ ဒါမှာဟုတ် မြေ
အောက်ကန်ဂါးကြီးကအမြီးလှပ်ယမ်းထားတာလား။ မြေငလျှင်လူပ်တာဟာ
ကမ္မာမြေမျက်နှာပြင် ရတ်တရက်လှပ်ရားလာတာဖြစ်
တယ်။ တစ်နှစ်အတွင်းမှာ ငလျှင်လူပ်ရားကိုမဲ့
သန်းပေါင်းများစွာဖြစ်
ပေါ်လာတတ်ပါ
တယ်။ အနောက်
ပိုင်းပင်လယ်
ကမ်းခြေ
တွေမှာ -
မြေငလျှင်လူပ်
ပို့အန္တရာယ်
ပိုကြီးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့အနောက်အ
လယ်ပိုင်းနှင့် အရွှေပိုင်းပင်လယ်ကမ်း
ပိုးတန်းအေသတစ်လျောက်မှာလည်း မြေငလျှင်
လူပ်နိုင်ပါတယ်။ မြေငလျှင်လူပ်တဲ့အခိုန်ဟာ
တစ်မိန့်ထက်နည်းပေမဲ့လည်းမြေမျက်နှာပြင်
အကျယ်ကြီးကို ထိခိုက်စေနိုင်ပါတယ်။

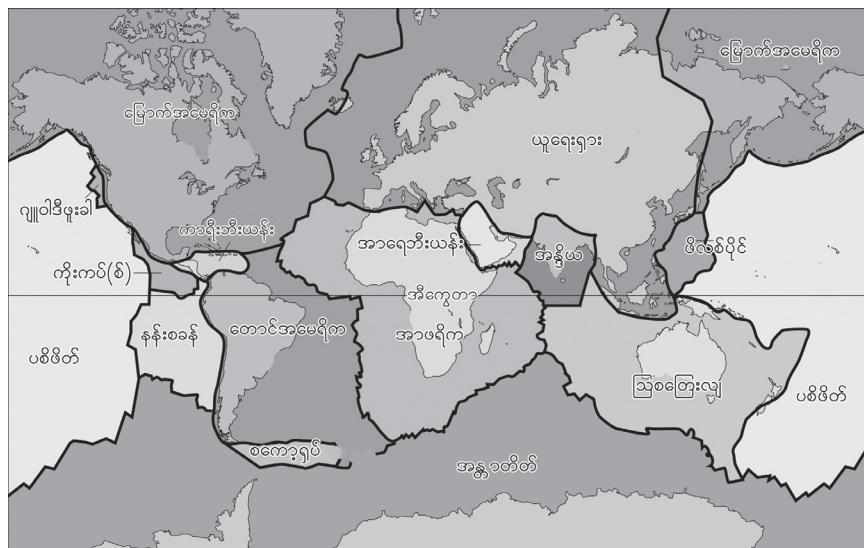

ပညာရှင်တွေကဘယ်လောကို**ကြီးစားနေပေမဲ့လည်း** လျှင်လှပ်တာကိုမခန့်မှန်း
တွက်ချက်နှိုင်သေးပါ။

ဘာကြောင့်လျှင်လှပ်ရသလဲ။

မြေမျက်နှာပြင်အောက်မှာ ကမ္မာမြေကြီးအစိတ်အပိုင်းအခု ၂၀ ဟာ ရေတွေပေါ်
မှာအမြေပေါ်လောပေါ်ရွှေလျားနေပါတယ်။ ဒီမြေမျက်နှာပြင်တွေတိုးတိုက်မိတဲ့အခါ
တစ်ချို့ကျောက်တွေလွင့်စင်သွားတဲ့အတွက် မြေလျှင်လှပ်ခြင်းဖြစ်လာရတာပါ။ ဒီ
လိုပဲရှိနိုင်ပါ။ ခဲတံတစ်ချောင်းဂိုကိုပို့ပြီး ခဲတံရွှေနှစ်ဘက်နှစ်ချက်ကနေ ဒီအား
ပေးတွန်းပေးရင် ခဲတံကျွေးကောက်သွားမှာဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အရှိန်ပြင်းပြင်းနဲ့ဖို့
လိုက်ရင်တော့ ကျိုးသွားမှာသေချာပါတယ်။ ဒါဟာ သင်သုံးလိုက်တဲ့ အားအင်
ကြောင့်မြေလျှင်လှပ်ခါသွားတာကိုပြချင်တာပဲဖြစ်တယ်။

မြေမျက်နှာပြင်ဟာလဲဒီလိုပါပဲ။ မြေမျက်နှာပြင်အစိတ်အပိုင်းတွေ လူပုဂ္ဂားသွား
လာတဲ့အခါ အချင်းချင်းဖို့အားပေးတိုးတိုက်ကြပါတယ်။ ဒီလိုတိုးတိုက်တဲ့အခါ

ယင်းတို့ရဲ့အရှင်နာဟန်တွေလွှာတိလိုက်တဲ့အခါ မြေပျက်လှပ် သလိုခံစားရမှာဖြစ် တယ်။ ဒီမြေမျက်နှာပြင်အစိတ်အပိုင်းဖြစ်တဲ့တိုက်ကြီးတွေဟာ တစ်ခုနဲ့တစ်ခုတစ်ဖြည့်းဖြည့်းဝေးကွာသွားတဲ့အတွက် လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်းများစွာကမြေပုံဟာ အခု ဆောင်မြေပုံနဲ့ကွာတာဖြစ်တယ်။

မြေအက်ကြောင်းတွေကာဘာလဲ။

မြေအပ်ကြောင်းတွေဆိုတာမြေမျက် နှာပြင်အောက်ရှိ ကျောက်ဖျားကြီးတွေ ကွဲအက်သွားတဲ့အတွက် မြေမျက်နှာပြင်ပေါ်မှာအက်ကြောင်းတွေအဖြစ်ထင်လာတာဖြစ်တယ်။

လျှင်လူပိခြင်းကိုဘာနဲ့တိုင်းတာလဲ။

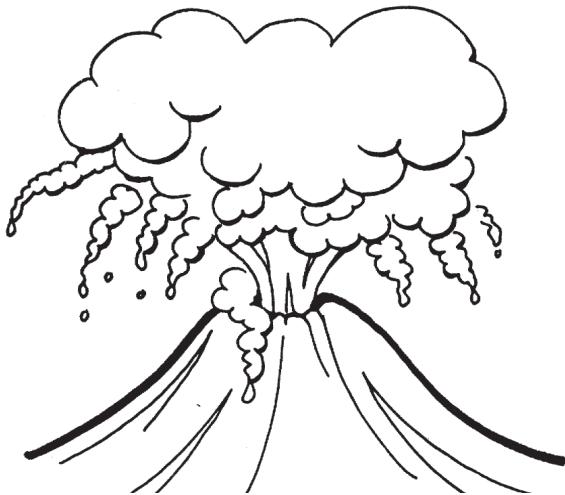
"Seismograph" လို့ခေါ်တဲ့လျှင်လူပိတိုင်းကိုရိယာနဲ့ မြေလျှင်လူပိခြင်းကိုတိုင်းထွာပါတယ်။

မီးတောင်

မီးတောင်ဆိုတာဘာလဲ။

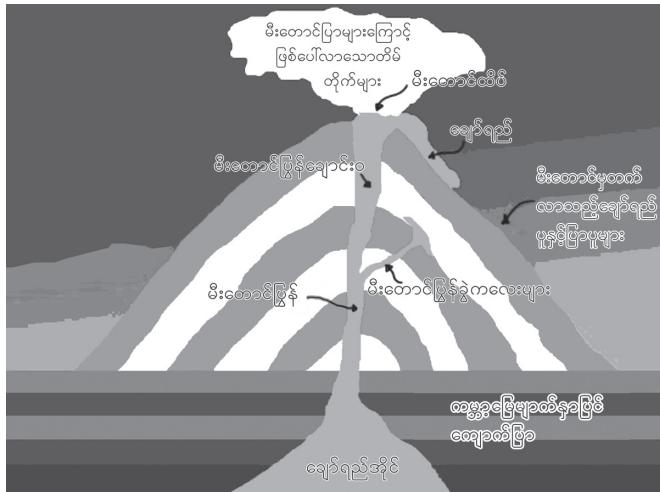
မီးတောင်ဆိုတာမြေအာက်မှ ကျောက်ရေပူတွေကို အပေါ်သို့မှတ်ထုတ်လိုက်တဲ့ မီးတောင်ဖြစ်တယ်။ ဒီတောင်တွေ တွန်းအားပေးခြင်းခံရတဲ့ အခါပါက်ကွဲလာတာဖြစ်တယ်။ ခါတ်ငွေ့နဲ့ ကျောက်တုံးကျောက်ခဲတွေဟာ မီးတောင်ပြန်ချောင်းက နေတစ်ဆင့်တွန်းထွက်လာပြီး လေထုကိုချော်မှုနဲ့ များ၊ မီးခိုများနဲ့ ပြည့်နှက်ပေါ်တယ်။ မီးတောင်ပါက်ကွဲတဲ့ အချိန်မှာ မီးတောက်မီးလျှံတွေနဲ့ ပေါ်လာပြီး၊ ချော်ရည်တွေ၊ ပြာဗုရည်တွေ။ ကျေဆင်းလာမှာဖြစ်တယ်။ ဒီလိုမီးတောင်ပါက်ကွဲတဲ့ အခါ တစ်ခါတလေရှုံးကြောင့်ပြီးတာတို့၊ သိုးနှင်းပြုကျခြင်း၊ ရေကြီးခြင်း၊ လျှင်လူပို့ခြင်း၊ တောင်ပြီးမေပြုခြင်းတို့ ကိုဖြစ်ပေါ်တယ်။

မီးတောင်တွေဘယ်လိုဖြစ်ပေါ်လာသလဲ။

မီးတောင်တွေဟာ အောက်မှာရှိတဲ့ ကျောက်ရေပူတွေက အပေါ်ကိုအရှင်နဲ့တွန်းထွက်လာခြင်းဖြစ်တယ်။ ယင်းတို့မြေမျက်နှာပြင်ပေါ်ကို ပေါက်ကွဲသံနှင့်တာကွ ချော်

ရည်၊ ရျော်ခဲကျောက်ရည်ပူများကို ထုတ်လွှတ်ပါသည်။ ဒီကျောက်ရည်ပူတွေဟာ ပထမများအနီးရောင်ရှုပြီး တစ်ဖြည့်းဖြည့်းဖြူလာတာကိုတွေ့ရမယ်။ ဒီကျောက်ရည် ပူတွေအေးလာပြီး တစ်ဖြည့်းဖြည့်းအတိုးအခဲများအဖြစ်လို့ ပြောင်းလဲလာမယ်။

ဘာကြောင့်မီးတောင်ပြီးကွဲရသလဲ။

မြေမျက်နှာပြင်ကို ကျောက်ဖြာကြီးများဖြင့်ဆောက်တည်ထားပြီး ယင်းတို့တစ်ချင်နှင့်တစ်ချင်ပဟောတို့ကိုဖြေားသို့ ဆက်နေပါတယ်။ တစ်ခါတလေဒီကျောက် ဖျာကြီးတွေလဲ လူပ်ရှားတတ်တာကို တွေ့ရပါတယ်။ ဒီလူပ်ရှားမှုတွေကြောင့် ကျောက်ဖျာအနားစပ်နေရာတွေမှာ လျှင်လှုပ်ခြင်းနှင့်မီးတောင်ပေါက်ကွဲခြင်းတို့ ကိုဖြစ်ပေါ်စေပါတယ်။

ကမ္မာမြေပေါ်မှာမီးတောင်ဘယ်နှစ်လုံးရှိလဲ။

ကမ္မာမြေပြင်ပေါ်မှာ မီးတောင်ရှင် အလုံးပေါင်း ၁၅၀၀ ရှိတယ်။ မီးတောင်ရှင်တွေ ဟာလူပို့ရှုံးမှုရှိတဲ့မီးတောင်တွေကိုခေါ်ပါတယ်။ အခုလွှဲလာတွေရှိရတာကတော့ မီးတောင်ရှင်အလုံး ဂုဏ်ပိုင်လယ်ရေမျက်နှာအောက်မှာရှိတာကို လွှဲလာ တွေရှိတယ်။ မီးတောင်အားလုံးအမျိုးပေါင်း ၄ မျိုးရှိတာကိုတွေ့ရတယ်။

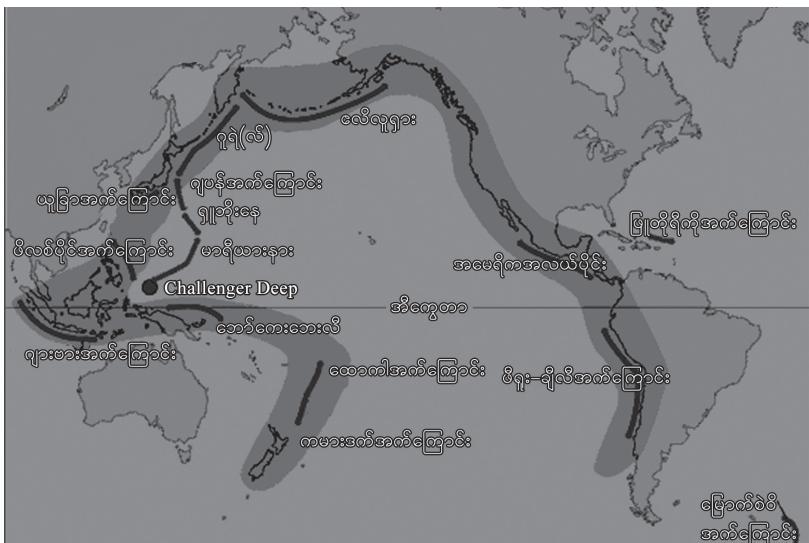
ကမ္မာအကြီးဆုံးမီးတောင်ဟာဘယ်မှာရှိလဲ။

ကမ္မာအကြီးဆုံးမီးတောင်ဟာ မောင်နာလော (Mauna Loa) ဟာဂိုင်ယီကျွန်းမှာ ရှိပါတယ်။ အဲဒေါ်နေရာမှာကော်ပို့ကိုခြင်း၊ လုပ်ငန်းတော်တော်ဖြစ်ထွန်းတာကိုတွေ့ရပါတယ်။ မောင်နာလောသည် ပင်လယ်ရေမျက်နှာ ပြင်အထက် ၁၃၁ ပေ တွင်ရှိသည်။ မောင်နာလော၏တောင်ခြေဖြစ်သော ပင်လယ်ကြမ်းပြင်မှစ၍တိုင်းတာလျှင် ကမ္မာအမြင့်ဆုံးတောင်ဖြစ်သော ဝေရှုတောင်ထက်ပို၍မြင့်မားတယ်လို့ဆိုသတဲ့။

ပစိဖိတ်မီးကွင်း (Ring of Fire) ကိုကြားဖူးပါသလား။

ပစိဖိတ်မီးကွင်းဆိုတာ ပစိဖိတ်ပင်လယ်ကွဲဖော်မှာရှိပြီး ပြောလျင်နဲ့မီးတောင် တွေခုကောပါပဲကဲတဲ့နေရာကိုဆိုတာပေါ့။ ပစိဖိတ်မီးကွင်းအတွက် မီးတောင်အလုံးပေါင်း ၄၅၂ ခရီးပြီးကမ္ဘာမြေကြီးပေါ်မှ မီးတောင် ရင်များထဲမှ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းဟာအဲဒီပစိဖိတ်မီးကွင်းအတွက်မှာပဲရှိတယ်။ ကမ္ဘာမြေပေါ်က မြောလျင် လှပ်မှ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းဟာ အဲဒီမီးကွင်းအတွက်ပိုက်မှာဖြစ်လာတာဖြစ်တယ်။

ပုလင်းထဲကမီးတောင်ငယ်

လိုအပ်သောပစ္စည်းများ -

- မင်တော့ (Mentos) သကြားလုံး
- ဆောင်ဒါအချို့ရည် ၂ လီတာပုလင်း

ပြုလုပ်ပုံအဆင့်ဆင့် –

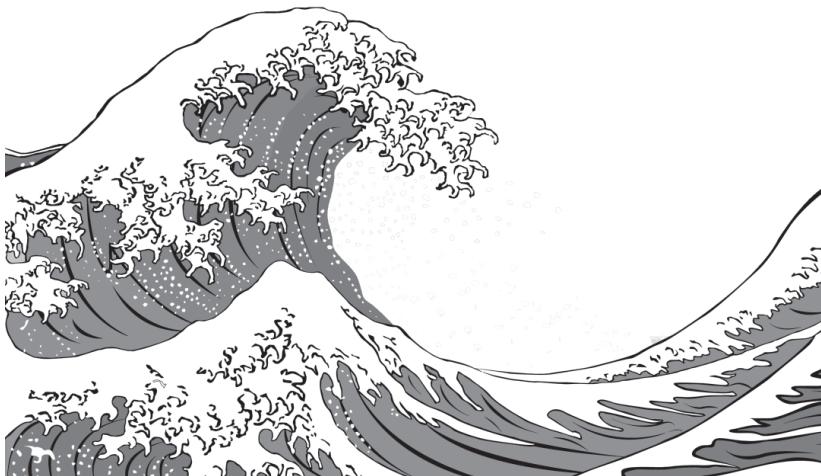
ဆောက်ဒါပူလင်းကိုဖြည့်ဖြည့်ဖွံ့ဖြိုးဖွံ့ဖြိုးပါ။ ပူလင်းကိုလဲမကျအောင်ပြီးမြတ်ထားပါ။ မင်တော့သက္ကားလုံးအားလုံးကို တစ်ပြိုင်တည်းထုတ်လိုက်ပါ။ အဲဒီနောက်မင်တော့အထုတ်ကလေးကို ဖြေဖြတ်ကိုပြီး ပူလင်းထဲသို့ထည့်ပြီးဝေးဝေးပြေးပါ။ မက္ကာခင်အရေများလျှောက်လာပြီးမီးတောင်ပေါက်ကွဲပြီးချော်ရည်များချော်တုံးချော်ခဲ့များလွှင့်ကျပုံနှင့် တူညီသည်ကိုတွေ့ရမည်။

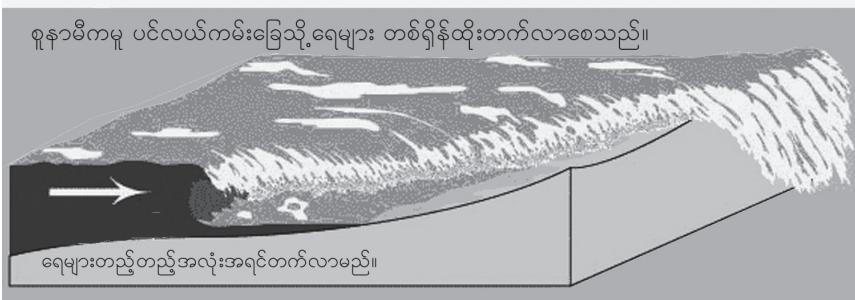

ရုနာမီ

ရုနာမီဟာဘာလဲ။

ရုနာမီသည် ရေအောက်တွင်ဖြစ်သောမြေငလျင်လူပဲ သို့မဟုတ်
မီးတောင်ပေါက်တဲ့မျှများကြောင့် ဖြစ်ပေါ် လာသောပင်လယ်ရောမလိုင်းလုံးကြီး
များဖြစ်တယ်။ ရုနာမီဟာ ဒီရေအတက်အဆင်း၏လိုင်းများမဟုတ်ပေါ်။ ဒီရေအ
တက်အဆင်းလိုင်းလုံးကြီးများသည် လ၊ နေ၊ နှင့် နက္ခဖြိုလ်များ၏ခွဲအားကြောင့်
ဖြစ်စေ၊ ရေမျက်နှာ ပြင်ကိုတိုက်ဖြတ်သွားသောလေမှဖြစ်စေ ဖြစ်ပေါ်လာရခြင်းဖြစ်
သည်။ သာမန်လိုင်းလုံးများသည် လှည့်ပတ်၍ အလုံးလိုက်တက်လာသော်
လည်းရုနာမီလိုင်းလုံးကြီးများသည် ကမိုးစပ်သို့ တစ်ဟုန်ထိုးတည့်မတ်စွာတက်
လာသည်။ ထို့ကြောင့် ရုနာမီကြောင့် သေကြပ်ပျက်စီးဆုံးမှုများ
ခြင်းဖြစ်တယ်။

သင်သိပါသလား။

ရူနာမီဟာ ဂျပန်စကားကနေလာတာဖြစ်တယ်။ “ရူနာ” ၏အဓိပ္ပာယ်မှာ သဘော့ဆိပ်ကင်းဖြစ်ပြီး “ဓိ” အဓိပ္ပာယ်မှာ “လှိုင်း” ဖြစ်တယ်။ မိုးတောင်ပေါက်ကွဲမှုများ၊ မြေဝလျှင် ၇ ကနေ ၁၀ လစ်တာနှစ်းလှုပ်ခတ် ခြင်းများ၊ ရောမမြေပြုကျခြင်းများနဲ့ မြေအောက်ထပ်လွှာများလှပ်ရှားစေသော အရာတစ်ခုခုပေါက်ကွဲမှုပြောင့် ရူနာမီ ဖြစ်လာရခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဘာအတားအဆီးမရှိသော ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်၌ လှိုင်းလုံးကြီးများသည် တစ်နာရီလျှင် မိုင် ၄၅၀ နှုန်းမြန်တယ်။ ရေတိမ်ရာကမ်းစပ် သို့တစ်ဟုန်ထိုးတက်လာသောလိုင်းလုံးများဟာ ကမ်းစပ်ကိုရှိကိုပြီးခမ်းခြောက် သောမြေကြီးပေါ်သို့ ရေကာတာတစ်ခုကဲ့သို့ပြုကျပြန်ကြသွားသောကြောင့် သောကြောကိုစီးဆုံးရုံးမှုများရတာဖြစ်တယ်။ ထိုရောမရောလိုင်းလုံးကြီးများအမြင့်သည် ပေ ၁၀၀ အမြင့်အထိရှိတတ်တယ်။ “ဟာလိုင်ကွန်း” ဟာရူနာမီအန္တရာယ်အကြီး

ဆုံးရှိတဲ့နေရာဖြစ်တယ်။ တစ်နှစ်လျှင် ရူနာမိတစ်ကြိမ်ဖြစ်တတ်ပြီးအလွန်ကြောက် မက်ဖျယ်ရာကောင်းသော ရူနာမိသည် ခုနစ်နှစ်လျှင် တစ်ကြိမ်ဖြစ်လာနိုင်ခြင်း တယ်။ ရူနာမိအချက်ပေးမျှော်စင်ကို ဟာဝိုင်ရှိ ပော်နာလူးလူတွင်ဆောက်လုပ် ထားတယ်။ တာဝန်ရှိသူများက မြေလျင်လှပ်ခတ်စေသောအရာများကို တိုင်းထွာ ပြီးအန္တ ရာယ်ရှိလာပါက ကြိုတင်အသိပေးကြော်တယ်။

သင့်ကိုယ်တိုင်လုပ်ကြည့်ပါ။ ဖလားခွက်ထဲကရူနာမိ

လိုအပ်သောအရာများ -

- ဖလားခွက်ကြီးတစ်လုံး
- ဧရာ

လုပ်နည်းလုပ်ဟန် -

ဖလားခွက်တစ်လုံးကို ယူ၍ရေမပြည့်တပြည့်ထည့်ပါ။ သင့်လက်နှစ်ဖက်ကို ဖလားခွက်ထဲပြည်းဖြည်းထည့်ပါ။ ထို့နောက် သင့်လက်နှစ်ဖက်ကို ပုံရှိက်သည့်အလား လှပ်ခတ်ပေးပါ။ ရေများဘောင်ဘင်ခတ်ပြီး အပြင်သို့အရှိန်ပြင်းထန်စွာဖြင့်ရေပြန် ကြေထွက်ကျသွားတာကို တွေ့ရမှာဖြစ်တယ်။

ဖလားခွက်ထဲကရေများဟာ ပင်လယ်ရေဖြစ်ပြီး သင့်လက်နှစ်ဖက်ဟာမြှုပြုးမျက်နှာပြင်ဖြစ်တယ်။ ထိုလမ်းနဲ့သင့်ရဲ့ရူနာမိကို သင်ကိုယ်တိုင်ဖန်တီးနိုင်ပါတယ်။

လေတိကိခတ်ခြင်း

လေဆိပ်တာဘာလဲ။

လေတိကိခတ်ခြင်းဆိုတာလေတွေရွှေလျားသွားလာခြင်းဖြစ်တယ်။ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ နေဟာမြေမျက်နှာပြင်ကို အပူချိန်ညီမျွှောမပေးတဲ့အတွက် ကြောင့်ဖြစ်တယ်။ မြေမျက်နှာပေါ်ကို နေရာ၏ခြည်တွေထိုးတဲ့အချိန်မှာလေထူ များပူတက်လာတယ်။ ကဗျာ့ပေါ်မှာရှိတဲ့ နေရာတစ်ချို့မှာ နေအပူခါတ်ကိုတစ်နှစ် လုံးတိုက်ရိုက်ရတဲ့အတွက် အမြဲပူအိုက်တာဖြစ်တယ်။ တစ်ချို့မှာနေရွှေအပူခါတ်ကို တိုက်ရိုက်မရတဲ့အတွက် အလွန်အေးတာဖြစ်တယ်။ လေအေးထက်ပေါ့တဲ့လေနှေးဟာ ဖောင်းတက်လာတယ်။ လေအေးဟာ လေနှေးနေရာမှာ ဝင်ရောက်လာတယ်။ ထိုလေရှုလှုပ်ရှားမှုတွေဟာ လေတိကိခတ်ခြင်းကို ဖြစ်ပေါ်လာစေတယ်။ လေအမျိုးအစားကို ခွဲခြားသိမ်းနိုင်ဖို့ အရာနှစ်မျိုးလိုအပ်ပါတယ်။

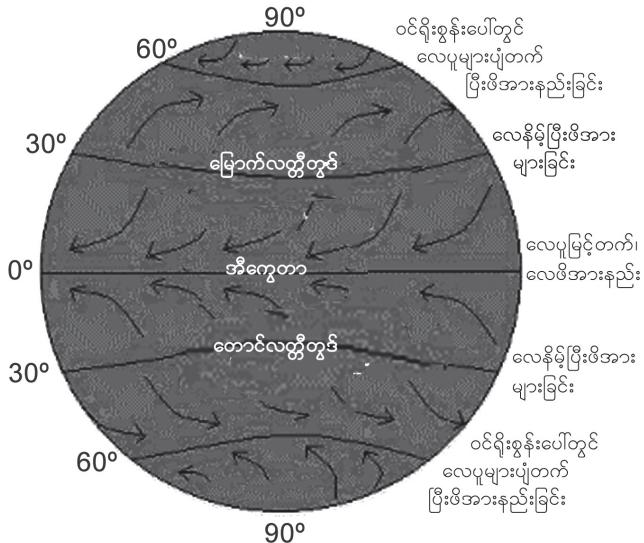

သင်သိပါသလား-----

ကမ္မာ့လေလမ်းကြောင်းတွေဘယ်လိုရှိသလဲ။

အီကွေတာဒေသမှာ နေအပူကိုတည့်တည့်မှာရရှိတယ်။ အဲဒေရာမှာ လေယူခါတ်တွေတိုးမြှင့်တက်လာပြီး အပေါ်သို့ ပေါ်လောပြောတက်သွားကာလေဖော်အားအနည်းငယ်ကိုထားခွဲတယ်။ လေများအီကွေတာ၏ တောင်နှင့်မြောက်အပိုပိုတွင်ရွှေလျား

သွားချိန်တွင် အီကွေတာရှိ လေယူများစအေးလာပြီး ဖိအားနည်းသွားတယ်။ လတ္တိတွေကိုသုံးဆယ်ဒီကရီနှင့်အီကွေတာကြားတွင် ဖိအားနည်းသွားသောလေအေးများက အီကွေတာဘက်သို့ရွှေလျားသွားတယ်။ အခြားလေများကဝင်ရိုးစွန်းဘက်သို့တိုက်ခတ်သွားတယ်။

မှတ်သုံးလေဟာဘာလဲ။

မှတ်သုံးလေဟာအီကွေတာဘက်သို့ရွှေလျားတိုက်ခတ်သွားတဲ့လေများဖြစ်တယ်။

ထိုလေတွေဟာန္တားတဲ့လေများဖြစ်ပြီး၊ အမြဲဖြည့်လျှင်းစွာတိုက်ခတ်သွားတယ်။ သဘောကုပ္ပန်များက ပင်လယ်ကိုဖြတ်သန်းပြီး တစ်နှစ်ငံမှတစ်နှစ်ငံရပ်ခြားသို့ ကုန်ကူးသန်းရောက်ဝယ်ရာမှာ ဒီလေတိုက်လမ်းကြောင်းကို အသုံးပြုကြခဲ့တယ်။ ထို့ကြောင့် ထိုလေကိုမှတ်သုံးလေဟူ၍ ခေါ်ပေါ်ကခြင်းဖြစ်တယ်။

ပင်လယ်လေပြည်လေညှင်းများဟာဘာလဲ။

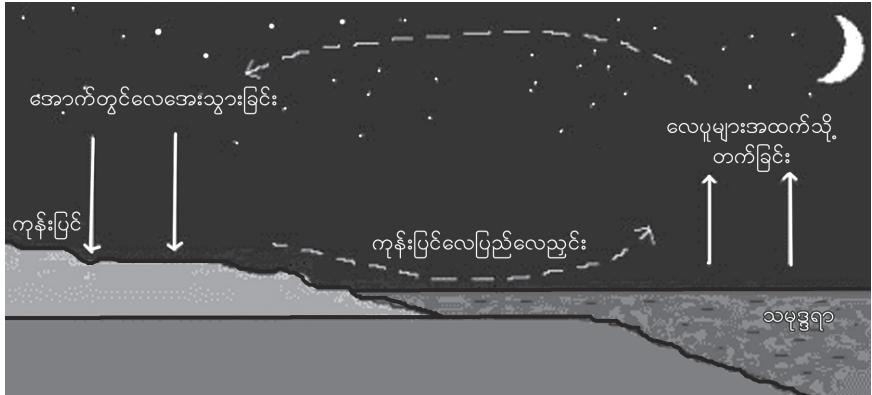
ပင်လယ်ကမ်းခြေမှာ နေပူတဲ့အခါ မြေကြီးနဲ့ပင်လယ်မျက်နှာပြင်ပေါ်မှာတက်လာ တဲ့အပူချိန်ရဲ့ထူးခွားမှာ ကြောင့်ပင်လယ်လေပြည်လေညှင်းများဖြစ်လာပါတယ်။

နေရာ၏ခြည်ကြောင့်မြေမျက် နှာပြင်ပေါ်မှာမူလာတဲ့လေဟာ ကျယ်ပြန့်လာပြီး ပေါ်ပါးလာတဲ့အတွက် အနီးအနားတစ်စိုက်မှာရှိတဲ့ လေထက်ပေါ်ပါးတယ်။ အပေါ်သို့တက်သွားသော လေများအားဆွဲယူရန်အတွက် ပင်လယ်မျက်နှာပြင်တွင်ရှိသောလေအေးများကို ဆွဲယူပါတယ်။ ဒါကို ပင်လယ်လေပြည်လေညှင်းများဟုခေါ်ပြီးသနပိုင်းအေးသွားသော အချိန်တွင် လေအေးများကိုထုတ်လွှင့်ပေးပါသည်။

ကုန်းမျက်နှာပြင်လေပြည်လေညှင်းဟာဘာလဲ။

ကုန်းမျက်နှာပြင်လေပြည်လေညှင်းဟာ ညပိုင်းမြေကြီးပင်လယ်ထက်အေးတဲ့အချိန်မှာဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရေမျက်နှာပြင်ပေါ်ဘွဲ့တွင်ရှိသော ရေ့များကုန်း

မျက်နှာပြင်ပေါ်မှာရှိတဲ့လေအေးတွေကိုဆွဲယူတာဖြစ်တယ်။

လေဟာမေဗြိုးအတွက်ဘယ်လိုအသုံးဝင်လဲ။

လေရှိလိုက္ခနိုင်တို့၊ တိရစ္ဆာန်တို့အသက်ရှုလိုရတယ်။ ဒီအပြင်လေဟာလျှပ်စီး ပါတ်အားကိုဆွဲထားနိုင်သော အရာတစ်ခုဖြစ်တယ်။ ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့အတော်ဆုံး သော လျှပ်စီးပါတ်အားဆွဲယူလို ရတဲ့အရာတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ လေမှုရရှိတဲ့လျှပ်စီး ပါတ်အား လုံးဝမွန်ပစ်ရတဲ့အနဲ့ရာယ်အကင်းဆုံးအရာဖြစ်တဲ့အပြင် အလကား ရရှိနိုင်တဲ့အတွက်ဖြစ်တယ်။

လေအလက်ဟာဘာအလုပ်လုပ်လဲ။

လေအလက်များဟာ လေအရှိနှုန်းကိုလျော့ချရန်အတွက် အလုပ်လုပ်တယ်။ လေ တွေဟာလေကိတောင်ပံ့များကို ဖြတ်သန်းတိုက်ခတိပြီး လေယာဉ်တောင်ပံ့ကဲ့သို့ ပဲ့ပါးစေသောအရာများဖြစ်စေပြီး ဒလက်များကို လှည့်ပတ်စေတယ်။ လေ ဒလက်များကို လျှပ်စစ်ပါးပေးပို့ရန်အတွက် လျှပ်စစ်စက်ကိုထဲတဲ့လွှဲရန်ဖွံ့ဖြိုးသော ပစ္စည်းကိုရိယာဖြင့်ပူးတွဲဆက်သွယ်ပြုလုပ်ထားပါတယ်။

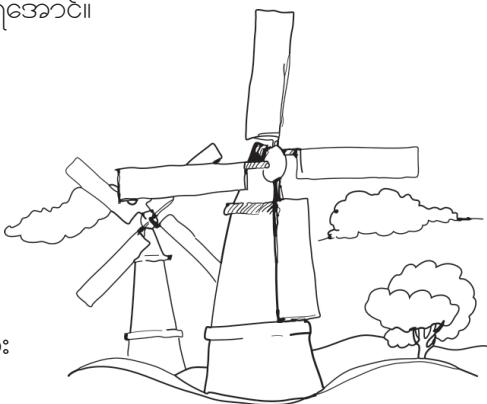

လေဒလက်လေးတစ်ခုလုပ်ကြရအောင်။

ပစ္စည်းကိုရိယာများ -

- သံမှို့
- ကပ်ကြား
- ချွန်ထက်သောခဲတံ့
နှင့်ရော်ဘာသူတံ့
- လေးဘက်ညီစွဲဗြားမြား

ပြုလုပ်ပုံအဆင့်ဆင့် -

စတ္တာ၍ကိုစားပွဲပေါ်တွင်တင်ပြီး စတ္တာ၍ပေါ်သို့ (ထ) ပုံကဲ့သို့ မျဉ်းကြောင်းနှစ်ကြောင်း
ကိုဖွဲ့လိုက်ပါ။ မျဉ်းကြောင်းနှစ်ကြောင်းအံ့သောနေရာတွင် ချွန်ထက်သောခဲတံ့ကို
စိုက်ထည့်ပါ။ စတ္တာ၍အများကိုမျဉ်းတားထားသည့် အတိုင်းညှပ်ယူပြီး အလယ်တွင်
လက်တစ်ချောင်းစာလောက်ချွန်ထားပါ။ ပြီးနောက်စတ္တာ၍ကိုအလယ်သို့လေးဘက်
စလုံးခေါက်ထည့်ပြီး သံမှို့နှင့်စိုက်ထည့်ထားပါ။ အပေါက်နှစ်ပေါက်ဟာ နီးကပ်စွာရှိ
ရမယ်။ သံမှို့ကိုရော်ဘာခဲ့ပျက်ပေါ်စိုက်ထားလိုက်ပါ။ အခုသင်လေဒလက်ကိုရပြီဖြစ်
တယ်။ လေရာအရပ်သို့ လေဒလက်မျက်နှာမူပေးပါ။ လေဒလက်အလယ်တည့်
တည့်ကိုလေထိမှလေဒလက်လှည့်ပတ်လှုပ်ရားမှာဖြစ်တယ်။

လျှပ်စစ်မှန်တိုင်း

လျှပ်စစ်မှန်တိုင်းဆိုးတက်လေမှန်တိုင်းနဲ့အတူလျှပ်စီးလက်
စိုးခြိမ်းသံများပါရှိတဲ့အရာဖြစ်တယ်။ ဒီလျှပ်စီးလက်မိုးချိန်းသံတို့ဟာ
သယူမှုလိုနင်းပတ်လို့ခေါ်တဲ့ တိမ်တိက်တွေကြားမှာ ဖြစ်လာတာဖြစ်တယ်။ သာမန်
အားဖြင့် လေရှတ်တရက်တိုက်ခတ်ခြင်း၊ မိုးသည်းထန်စွာရွာသွန်းခြင်းနဲ့
တစ်ခါတရုံးမိုးသံကြောင်းတွေ ဖြစ်တတ်ပါတယ်။

**များသောအားဖြင့် လျှပ်စစ်မှန်တိုင်းတွေ
ဘယ်အချိန်မှာဖြစ်တတ်သလဲ။**

လျှပ်စီးလက်မိုးချိန်းခြင်းတို့ဟာ တစ်နှစ်ပတ်လုံးအချိန်နာရီမရွေးဖြစ်
တတ်ပါတယ်။ များသောအားဖြင့် နွေရာသံအချိန်နဲ့ ယနေ့ခင်းတို့မှဖြစ်တတ်
တယ်။ တစ်ရက်တစ်ရက်တကဗ္ဗာလုံးမှာ ဒီလိုလျှပ်စီးလက်မိုးချိန်း မှန်တိုင်းကျတာ
တွေဟာအကြိမ်ပေါင်း ၁၀၀၀ ရှိတယ်လို့ယုံကြည်ကြတယ်။

လျှပ်စစ်မှန်တိုင်းဟာကြောက်စရာကောင်းပါသလား။

လျှပ်စစ်မှန်တိုင်းဟာ သေးငယ်ပေ့ဗ္ဗည်း အရမ်းပဲကြောက်စရာကောင်းတဲ့အရာ ဖြစ်တယ်။ လျှပ်စစ်မှန်တိုင်းများဟာ လျှပ်စီးလက်၊ မိုးချုန်းခြင်းကိုဖြစ်စေပြီးတစ်နှစ် အတွင်းမှာ တစ်ချို့နေရာမှာဆိုရင်လူတွေကို လေဆင် နှာမောင်းကျတာထက်အ သေအပြောက်များစေပါတယ်။

လျှပ်စီးလက်ခြင်းဆိုတာဘာလဲ။

လျှပ်စီးလက်ခြင်းဆိုတာ မိုးချုန်းသံကြားရ တဲ့အခါ ကောင်းကင်ပေါ်ကခါတ်ပုံတစ်ဖျုပ် ဖျပ်ရိုက်နေသလိုပျိုးဖြစ် လာတဲ့အလင်း ရောင်ကိုခေါ်တာပါ။ လျှပ်စီးမှန်တိုင်းဟာ လျှပ်စီးလက်ခြင်းတွေကိုဖြစ်စေတဲ့အတွက် အရမ်းကို ကြောက်စရာကောင်းပါတယ်။ မိုးချုန်းသံကြားရင်လျှပ်စီးလက်ပြီးစိုးတိုး

ပစ်တတ်တဲ့အရာတွေကိုရောင်သင့် ပါတယ်။ မိုးကြိုးပစ်ခြင်းကြောင့် လူတွေအသေ ဆိုးရတာဘတ်နှစ်အတွင်းမှာဟာရှိကိန်းမှန်တိုင်းနှင့်လေဆင်နှာ မောင်းများသေဆုံး ရတာဘတ်ပိုများပါတယ်။

လျှပ်စီးလက်တာကြောင့်လဲ။

လျှပ်စီးကြောင်းတေါ်ဟာမိုးကောင်းကင်က မိုးကြိုးပစ်ချလိုက်တဲ့အကြောင်းတွေဖြစ် တယ်။ တိမ်တိုက်တွေထဲမှာ ရေခဲတုံးလေးတွေအများကြီးရှိပြီး သူတို့တွေလေထူ ထဲမှုရွှေလျားတဲ့အခါ တစ်ခုနဲ့တစ်ခုပွဲတိုက်ပိုကြတယ်။ ဒီပွဲတိုက်မှာတွေဟာ လျှပ်စစ်ခါတ်အားကြုံဖြစ်ပေါ်စေတယ်။ မကြောခင်မှာပဲတိမ်တိုက်တစ်ခုလုံးဟာ လျှပ်စစ်အင်အားတွေနဲ့ပြည့်ပြီး တစ်ဖျုပ်ဖျုပ်နဲ့ လျှပ်စီးလက်တာကို ဖြစ်ပေါ်စေပါတယ်။

မကြာခင်ကောင်းကင်ပေါ်က တွေ့ရတဲ့လျှပ်စီးလက်ခြင်း ဘေးတစ်လျှောက်မှာရှိတဲ့
တိမ်တိက်တွေကလဲပူလာပြီး မိုးချိန်းသံတွေဖြစ်ပေါ်စေတယ်။ လေပူတွေကလေ
အေးတွေနဲ့ထိတွေတဲ့အခါ မိုးချိန်းသံကြားရပြန်တယ်။ အလင်းရောင်ကိုအရင်
တွေ့ရပြီးအသံကို နောက်မှာကြားရတာကတော့ အလင်းရောင်ဟာအသံထက်ပိုပြီး
မြန်တဲ့အတွက်ဖြစ်တယ်။

လျှပ်စီးလက်တာဘယ်မှာရှိတယ်ဆိုတာသိနိုင်လား။

အိမ်မဲတွေတွေရင် လျှပ်စီးလက်မိုးချိန်းသံကြားရတာတ်ပါတယ်။ သင်လျှပ်နိုင်တဲ့အ
ချက်ကတော့ မိုးချိန်းသံကို နားထောင်ကြည့်ဖို့ပါပဲ။ မိုးချိန်းသံကြားရင်အိမ်ထဲပြန်
ဝင်သင့်ပါတယ်။ မိုးကြိုးပစ်ချိနိုင်တဲ့အပြုံဖက်မှာရပ်မနေပါနဲ့။ လျှပ်စီးလက်တာကို
ဘယ်လိုကြိုးမြင်နိုင်မယ်လို့ထင်သလဲ။ လျှပ်စီးလက်တာကိုမိုင်သန်းပေါင်းများစွာက
နေလှမ်းမြင်နိုင်ပါတယ်။ ကွဲကွဲပြားပြားတွေ့မတွေ့ကတော့ လျှပ်စီးကြောင်းဘယ်
လောက်ရှည်သလဲဆိုတဲ့အပေါ်မှာမူတည်ပါတယ်။

ဘယ်မှာလျှပ်စစ်မှန်တိုင်းကျေတယ်ဆိုတာပြောနိုင်ပါသလား။

ပြောနိုင်တာပေါ့။ နောက်တစ်ကြိမ်လျှပ်စီးလက်တာတွေ့ရင် လျှပ်စီးလက်တာကို
တွေ့တဲ့အချိန်နဲ့မိုးချိန်းသံကြားရတဲ့အချိန်အကြားကိုရေတွက်ပါ။ ရလာတဲ့အချိန်
ကို ၅ နဲ့စားရင် လေမှန်တိုင်းဘယ်နှစ်မိုင်အဝေးကရှိတာကိုပြောနိုင်ပါတယ်။ ဥပမာ
၁၀ စွဲဗုံနဲ့လို့တွက်ရင်၊ လျှပ်စီးလက်ခြင်းဟာသင်နဲ့ ၂ မိုင်အကွာအဝေး
(၁၀ စွဲဗုံနဲ့ ၅ = ၂ မိုင်) ကရှိပါတယ်။

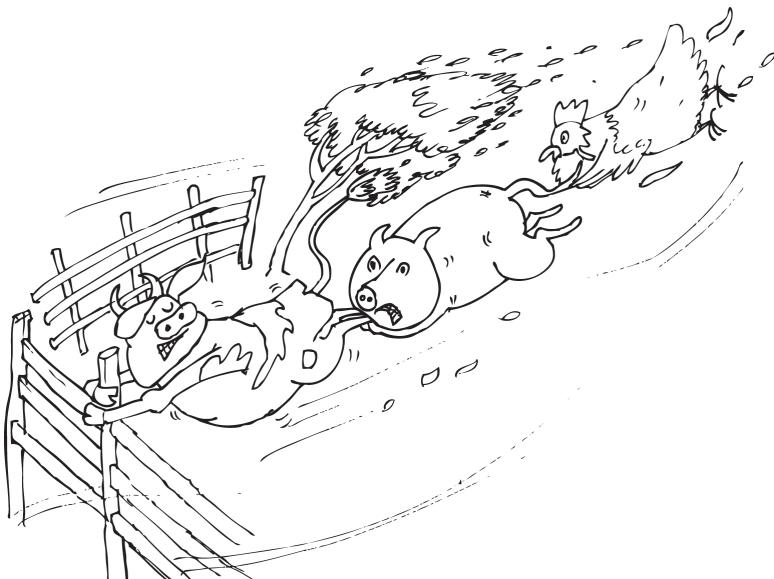

ဟာရိကိန်းမှန်တိုင်း

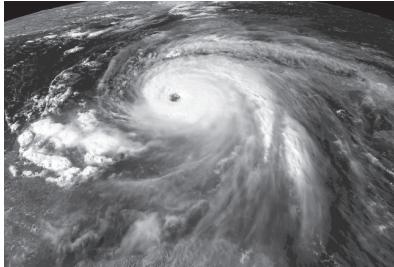
ဟာရိကိန်းမှန်တိုင်းဟာဘာလဲ။

ဟာရိကိန်းမှန်တိုင်းဆိုသည်မှာ အကြီးစားလေမှန်တိုင်းကြီးတစ်မျိုးပေါ့။ လေတိုက်ခတ်တဲ့နေရာအကျယ်အဝန်းက မိုင် ၆၀၀ နဲ့ လေတိုက်နှုန်းက တစ်နာရီကို ၇၈ ကမော ၂၀၀ မိတာအထိရှိတယ်။ ဟာရိကိန်းတစ်ခါတိုက်ရင် တစ်ပတ်ကြာပြီးပင်လယ်ပြင်မှာတစ်နာရီကို ၁၀–၂၀ မိုင်အထိရွှေလျားတိုက်ခတ်ပါတယ်။ ဟာရိကိန်းမှန်တိုင်းတွေဟာ ပင်လယ်ထဲရှိနေးတွေးတဲ့ လေတွေနဲ့ တွေ့အခါ အပူစွမ်းအင်တွေကိုစုရုံးတော့တာပေါ့။ ဟာရိကိန်းဟာ လေပွဲလိုလှည့်ပတ်ရွှေယမ်းတတ်ပြီး နာရီလက်တာပြောင်းပြန်လှည့်သကဲ့သို့ လှည့်ပတ်ရွှေယမ်းတိုက်ခတ်ပါတယ်။

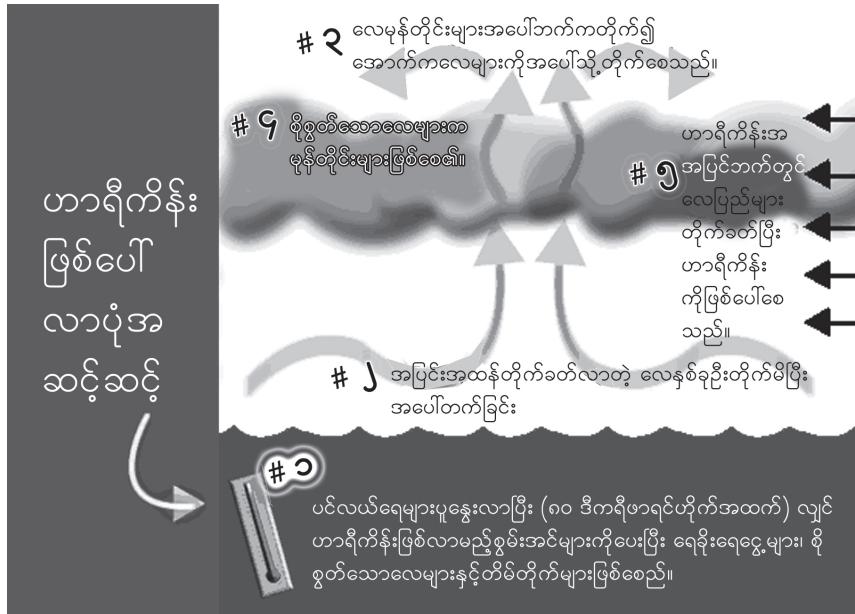

ဒီလိုင့်နွောမှုမျက်စိလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဒီအလယ် ပဟိုကျတဲ့နေရာ ဒါမှုမဟုတ်ဟာရှိကိန်းမျက်စိလို့ ခေါ်တဲ့နေရာမှာလေအားဖြစ်သက်ဆုံးပါပဲ။ ဟာရှိကိန်းဟာ ကုန်းပေါ်မှာရောက်လာတဲ့ အခါမိုးသည်းထန်စွာရွာသွန်းပြီးသူနဲ့အတူပူးလာတဲ့ လေမှန်တိုင်းတွေ၊ လိုင်းလုံးတွေဟာအဆောက်အအုံ၊ သစ်ပင်၊ ဝါးပင်နဲ့မော်တော်ယဉ်များကိုပျက်စီးစေတတ်ပါတယ်။

ဟာရှိကိန်းဘပ်လိုဖြစ်လာရသလဲ။

ဟာရှိကိန်းဟာ ပူနွေးတဲ့ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်ဟာ ဟာရှိကိန်းဖြစ်လာမဲ့စွမ်းအင်တွေကိုပေးတယ်။ လေထုလွှာတွေဟာ အပေါ်ကိုတက်တဲ့လေထုက လျှပ်မြန်စွာအေးလာရမှာဖြစ်တယ်။ လေဟာအရပ်မျက်နှာတစ်ပက် ထဲဆီသို့တူညီသော

လျှင်မြန်မူနှစ်နံပါတ်တိုက်ခတ်ပြီး အပေါ်ဘက်ဆီသို့ လေများပုံတက်စေရမည်ဖြစ် သည်။ ဟာရိဂါန်းမုန်တိုင်းဟာ လတ္ထိတွေ့၍ ၅ နှင့် ၁၅ ဒီကရီတောင်ပိုင်းနှင့်အဲကျော်မြေပိုင်းအောင်တွေမှာဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိပါတယ်။

ပင်လယ်လေမှန်တိုင်းကပါလား။

ပင်လယ်လေမှန်တိုင်းတွေဟာ ဟာရိဂါန်းကြောင့်ဖြစ်လာပြီးတော့ ထိခိုက်မှုအများဆုံး

ကိုဖြစ်ပေါ်စေတယ်။ ဟာရိဂါန်းမုန်တိုင်းကဲ့သို့ပင် ပင်လယ်ထဲကရှိရေတွေကိုလေ ပွဲတိုက်သလိုပယ်တိုက်တဲ့အတွက်ရေဆဲကလေပွဲတွေဖြစ်လာတယ်။ အနဲ့ရာယ် ရှိစေတဲ့အချက်က ဒီလေတွေက ကုန်းပြင်ပေါ်ကိုရေတွေယူလာတဲ့အတွက်ပင်လယ် ကမ်းခြေအောင်တစ်လျှောက်ရှိနေရာတွေကိုရေပုံးလွမ်းသွားပြီး အခြားနေရာတွေဆီ ကိုလေတိုက်ခတ် နေရာမှုပုံးလွမ်းသွားတာဖြစ်တယ်။ ဟာရိဂါန်းမုန်တိုင်းတွေဟာ ပင်လယ်ရေမှုက်နှာပြင် သိပ်ပြီးမမတ်စောက် တဲ့နေရာတွေမှာ ပင်လယ်လေမှန် တိုင်းတွေဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါတယ်။ ဒါဟာ ရေကြီးခိုင်းတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေပါတယ်။ ဒါကြောင့်ပင်လယ်လေမှန်တိုင်းဘယ်လောက်ကြီးတာသိချင်တယ်ဆိုရင် လေတိုက် ခိုက်နှစ်း၊ လေလမ်းကြောင်း၊ ပင်လယ်ရေအနာက်၊ ကုန်းမြှင့်အနေအထားဘယ် လောက်ရှိတယ်ဆိုတာသိရမှာဖြစ်တယ်။

ဟာရိဂါန်းရဲနာမည်ကဘယ်လိုလဲ။ ဘယ်သူတွေကဟာရိဂါန်းရဲအ မည်ကိုမှည့်ပေးတာလဲ။

၁၉၅၀ ခုနှစ်မှ ၁၉၅၂ ခုနှစ်အထိ ဟာရိဂါန်းရဲအမည်တွေကိုအင်းလိပ်စာလုံးအစဉ် လိုက်ခေါ်ရမည်။ (Able – Baker-Charlie စသည်ဖြစ်) သို့သော် ၁၉၅၃ ခုနှစ် အမေရိကန်ပြုရှိမှုလေမှန်တိုင်းရဲအမည်ကိုမိန်းမအမည် များကဲ့သို့ခေါ်ဆိုကြသည်။ ဒါပေမဲ့ ၁၉၇၂ ခုနှစ်ကစပြီး လေမှန်တိုင်းကျသည့်အောင် အမည်အမျိုးမျိုး

မှည့်ခေါ်ကြသည်။

ဟာရိကိန်းနှင့်တိုင်ဖုန်းဆိုတာဘယ်လိုကွာခြားသလဲ။

ဘာကွာခြားမူမှုမရှိပါဘူး။ ကမ္မာဓမ္မမျက်နှာပြင်ဓမ္မပုံအပေါ်မှာသာမူတည်ပါတယ်။ မတွေ့စီကိုနှင့်ပစ်စိတ်အရှေ့ ပိုင်းဒေသတွင် ဟာရိကိန်းလို့ခေါ်ပြီး၊ ပစ်စိတ်အနောက် ပိုင်းဒေသတွင်တိုင်ဖုန်းလို့ခေါ်တယ်။ အနိမ့်ယပင်လယ်၊ ဘင်္ဂလားပင်လယ်အောင်နဲ့ ထွေတွေးလျှတို့မှာဆိုရင်တော့ ဆိုင်ကလုံလို့ ခေါ်ကြတယ်။

မိုးသီး

မိုးသီးဆိုတာဘာလဲ။

မိုးပေါ်ကနေရေခဲတုံးသေးသေးလေးတွေကျလာတာကို
မြင်ဖူးပါသလား။ ဒါတွေကို မိုးသီးလှ့ခေါ်ပါတယ်။ ရေစက်ရေပေါက်တွေဟာတိမ်
တိုက်တွေကြားထဲမှ တစ်နေတဲ့အခါအေးလာပါတယ်။ လေတွေကလဲ ဒီရေစက်ရေ
ပေါက်တွေကိုအမြင်မှာ သယ်ဆောင်တဲ့အတွက် အေးလာပြီးရေခဲတုံးတွေဖြစ်လာ
စေတယ်။ ဒီလိုနဲ့တဖည်းဖည်းအတုံး အခဲတွေကြီးလာပြီး မောပြင်ပေါ်ကိုပြန်ပြီးကျ
လာတယ်။ မိုးသီးသေးသေးလေးတွေက တိမ်တိုက်မှာပြန်ပြီး တစ်နေရင်
လေအေးများမှတ်ဆင့် အပေါ်ကိုထပ်ခါတလဲလဲတင်ပြီးကြီးလာတဲ့အခါ
အကြီးဆုံးရောက်ပြီး မြေပြင်ပေါ်ကိုရောက်လာတဲ့အထိပေါ့။

မိုးသီးတွေဟာသေးငယ်ပြီး တစ်ချိုကလည်း တင်နစ်လုံးတွေလောက်တောင်
ရှိတယ်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်ကမိုးသီးမှန် တိုင်းကျတဲ့အခါ ပလောက်ရှိခါပြည်နယ်မှာကျတဲ့
မိုးသီးကရောက်သီးတစ်လုံးနီးပါးရှိခဲ့တယ်။

ဆီးနှင်း

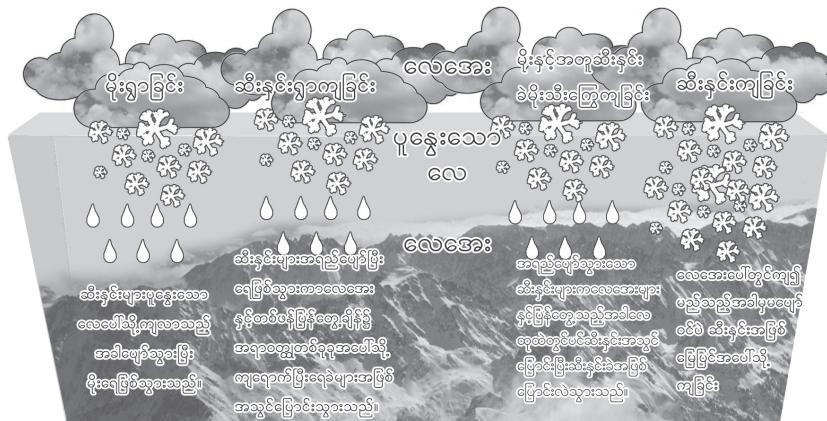
ဆီးနှင်းတွေဘယ်လိုဖြစ်ပေါ်လာသလဲ။

အေးလွန်းတဲ့ နေရာတွေမှာမူးပေါ်ကိုပျံတက်သွားတဲ့ ရေခိုးရေရွှေ
တွေဟာအေးသွားပြီး ရေခဲတုံးကလေးများအာ ဖြစ်ကိုပြောင်းလဲသွားပါတယ်။
အပူချိန်ဖိကရီ ၃၂ ဒီကရီဟာရင်ဟိုက်ရှိတဲ့ နေရာတွေမှာခုံုရင်ဆီးနှင်းတွေအာဖြစ်
ပြန်ကျလာတာဖြစ်တယ်။ ဆီးနှင်းဟာမြေပြောင်ပေါ်ကိုအရှိနှိန်းဘယ်လောက်
ကျဆင်းလာသလဲ။ ဒါကိုပုံသေပြောလို့မရပါဘူး။ တစ်ခုနဲ့တစ်ခုကွားတာက
တော့အမှန်ပါပဲ။ တစ်ချို့ကဖြည့်ဖြည့်နဲ့ကြွေကျလာပါတယ်။ ဆီးနှင်းတွေဟာ
စိစွာတိပြီး ရေခဲတုံးအသွင်သွော်ရှိရင်မြေပြောင်ပေါ်ကို အလျင်အမြန်ကျတာကို
တွေ့ရပြီး အမှန်အမှားလေးတွေရှိတဲ့ ဆီးနှင်းမှုနဲ့ ကလေးတွေကတော့တာစ်ဖြည့်
ဖြည့်ကျဆင်းတတ်ပါတယ်။ သိပုံပညာရင်များကိုရေခဲတုံးလေးတွေများစွာပါတဲ့
ဆီးနှင်းတွေကတစ်နာရီတို့ ၉ မိုင်နှုန်း (၈ နာရီ ၁၄ ကီလိုမီတာ) နဲ့ ဆီးနှင်းခြောက်
တွေကတော့တစ်နာရီတစ်မိုင် (တစ်နာရီ ၁ ၆ ကီလိုမီ တာနှုန်း) နဲ့
မြေကိုးပေါ်ကို ဆင်းသက်လာတယ်လို့ဆိုတယ်။

ဆီးနှင်းဘယ်နှစ်မျိုးရှိတာကိုသိပါသလား။

ဆီးနှင်းမှန်တိုင်းဘယ်လိုဖြစ်လာတာလဲ။

ဆီးနှင်းမှန်တိုင်းဆိုတာ မှန်တိုင်းနဲ့ ဆီးနှင်းတစ်ပြိုင်တည်းကျတာကိုဆိုလိုပါတယ်။ ဆီးနှင်းမှန်တိုင်းကျတဲ့အခါ လေတိက်ခတ်နှစ်းတစ်နာရီ ၅ မိုင် (တစ်နာရီ ၅၆ ကီလိမ့်တာ) ရှိပြီး အပူချိန် ၂၀ ဒီကရီဟန်ပိုက်အောက် (- ၇ ဒီကရီစိန်ဒိုက်) တွင်ဆီးနှင်းများကိုတွေ့ရပါမည်။

ဆီးနှင်းကျတဲ့အခါ နေရာ့ဝင်မတွေ့ရသလောက်ပါပဲ။ ရွှေကခပ်လှမ်းလှမ်းတွေကို တောင်မြှင့်ခဲက်ပါတယ်။ ခုံကြောင့် ဆီးနှင်းတွေကျတဲ့အခါ အရမ်းစိုးရိမ်စရာ ကောင်းပါတယ်။

နှင်းလွှာလေးတွေဘယ်လိုဖြစ်ပေါ်လာသလဲ။

နှင်းလွှာလေးတွေဟာ ဖန်သားလိုကြည်လင်တဲ့ ရေခဲပေါက်ကလေးတွေဖြစ်တယ်။ ရေစက်ရေခဲပေါက်ကလေးတွေ၊ ရေခဲမှတ်အောက်ရောက်တဲ့အခါ ရေခဲတုံးကလေး တွေဖြစ်သွားတယ်။ ရေစက်ရေခဲပေါက်ကလေးတွေဟာ မြေမှန်၊ မြေခဲကလေးများနဲ့

ရောစပ်သွားတဲ့အတွက် အစိုင်အခဲတွေကြီးများလာပါတယ်။ ဒီအစိုင်အဲကလေး တွေကပဲ တစ်ခုနှင့်တစ်ခုဆက်သွားပြီးပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့်ပေါ်လာတယ်။ ဒီဆီးနှင့်လွှာ ကလေးတွေဟာ များသောအားဖြင့် ဖန်သွားပြင်ကဲ့ထိုကြည်လင်ပြီး ထောင့်ခွန် ခြောက်ခုရှိကာအလယ်ပိုင်းတွင် အပိုင်းကလေးများရှိနေသည်ကိုတွေ့ရမယ်။ ဆီး

နှင့်လွှာတွေဟာအရွယ်အစား၊ ပုံသဏ္ဌာန်အမျိုးမျိုးအစား စားရှိပြီး ဒါတွေဟာတကယ်တော့အပူချိန်နဲ့စိစ္စပါသည်။ အေးလွှန်းရင်နှင့်ပတ်နှင့် လွှာတွေဟာပါးပါးလွှားလွှားလေး တွေဖြစ်လာတယ်။ ဒီနှင့် ကလေးတွေဟာ လမ်းတစ်ဝက်မှာ အရည်ပျော်ပြီးမိုးအဖြစ်

ချွာကျကုန်တယ်။

မိုးနှဲ့အတူဆီးနှင့်တွေ၊ မိုးသီးတွေကျလာတယ်ဆိုတာဘာဘာလဲ။

ဆီးနှင့်သီး၊ မိုးနှင့်သီးတွေဟာ မြေအောက်မရောက်ခင် အေးခဲသွားပါတယ်။ သူ တို့ဟာတစ်ခုခုပေါ်ကိုကျရင် လွှာစိုးချော်ထွက်သွားသည်။ ဒါကြောင့် ဒါဟာခရီး သွားတွေအတွက်အနဲ့ရာယ်ဖြစ်စေနိုင်ပါတယ်။

ဆီးနှင့်မိုးရွာသွားခြင်း

ဆီးနှင့်မိုးဆိုတာ ရေခဲမှတ်အောက်ရောက်တဲ့အခါမိုးရွာခြင်းကိုဆိုလိုပါတယ်။ ဒီလို မိုးရွာတဲ့အတွက်ကြောင့် သစ်ပင်များပေါ် လမ်းပေါ် ကားပေါ်မှာကျတဲ့နှင့်တက် နှင့်ပေါ်ကြတွေကရခဲလိုခဲသွားတယ်။ ဒါကြောင့် သစ်ပင်တွေကိုကြည့်လိုက်ရင်ရေ ခဲသစ်ပင်တွေလို ဖြူ။ဖွေးလှပနေတာကိုတွေ့ရလိမ့်မယ်။

ဆီးနှင့် ဒါမှမဟုတ် နှင့်တွေဆိုတာဘာလဲ။

ဆီးနှင့်တွေနှင့်တွေက ကမ္မာ့မြေမျက်နှာပြင်အပေါ်ကိုကျရောက်လာတဲ့အရာဖြစ် တယ်။ ဒီဆီးနှင့်တွေက ရေ ခဲအမှတ်အောက်နဲ့လေထုအတွင်းမှာရှိတဲ့ရေခိုးရေဇွဲ

တွေခြာက်သွေးကာ ရေခဲအဖြစ်ထို့ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ် လာတယ်။

နှင်းကိုက်တာက ဘာကိုဆိုလိုတာလဲ။

သင်ကအမူချိန် ၃၂ ဒီကရီဖာရင်ဟိုက်ရှိတဲ့နှင်းတော
ထဲမှာကြာကြာနေရင် အရေပြားများမာလာဖြီးပျက်
စီးသွားမယ်။ ဒါကိုနှင်းကိုက်တာလို့ ခေါ်တယ်။

ရေခဲပြီခြင်းဟာဘာကိုဆိုလိုတာလဲ။

ရေခဲပြီခြင်းဆိုတာဆီးနှင်းတောင်တွေ၊ မြေကြီးတွေ၊ ကျောက်တုံးကျောက်ခဲကလေး
တွေပြီကျလာတာဖြစ်တယ်။ တောင်ကုန်းတောင်စောင်းပေါ်မှာနှင်းတွေရှိရင်ရေခဲ
ပြီတာတွေဖြစ်နိုင်တယ်။ ရေခဲပြီခြင်းဟာတောင်ပေါ်က ရေခဲတွေများပါကဆွဲထား
သင့်ပါတယ်။ ရေခဲပြီကျခြင်းဟာ တောင်ပေါ်ကဆီးနှင်းတွေဟာ တောင်အောက်
ကိုပြီချောင်းတို့ဖြစ်တယ်။ ထို့အတူ ရေခဲမြစ်များအားလုံးဟာလ အရှိန်အဟုန်ပြင်း
စွာစီးဆင်းသွားလေသည်။ ဆီးနှင်းပြီကျခြင်းမှာ တစ်နာရီလျှင် ၂၄၅ မိုင် (တနာရီ
၃၇၄ ကီလိုမီတာ) အထိရှိပါတယ်။

မိုးရှာခြင်း

မိုးရေကိုဘယ်ကရတာလဲ။

မိုးရေများဟာ ပူန္တားတဲ့လေတွေကလာတယ်။ ဒီရေတွေကပူန္တားလာလို့ အငွေ့ပြန်တဲ့အခါ အထက်ကိုပုံတက်သွားတယ်။ ဒီရေငွေ့တွေကို မျက်စိန့်မမြင် နိုင်ပေမဲ့လည်း သူတို့ဟာ လေထုထဲမှာအမြှုရှိနေပါတယ်။ အပေါ်ကိုတက်ပြီးရာသီ ဥတုကအေးလာရင် သူတို့ကအေးလာတယ်။ ဥပမာ – နွေရာသီအချိန်တွေမှာ အရမ်းကိုပူအိုက်ပါတယ်။ လေထုထဲကရှိတဲ့ရေငွေ့တွေများလာရင်တိမ်အဖြစ် ပြောင်းလဲစေပါတယ်။ ဒီတိမ်တိုက်တွေများလာပြီး ရေန္တားငွေ့များပေါင်းစည်း လာတဲ့အခါ ရေစက်ရေးပေါက်ကလေးများဖြစ်လာတယ်။ ဒီရေစက်ရေးပေါက် ကလေးတွေကြီးလာတဲ့အခါ ကမ္ဘာမြေကြီးရဲ့ဆွဲငင်အားကြောင့် အောက်ကို မိုးအဖြစ်န့်ပြန်ရှာချုပ်ဘေးပေါ့။

ဘာကြောင့်မိုးရွာရသလဲ။

တိမ်တိုက်တွေကြီးမားလာတဲ့အခါ ဒါမှမဟုတ် မိုးရွာတဲ့အခါလေတွေကိုပေါ့ပါးလာ စေဖို့အတွက် လုပ်တဲ့အရာတစ်ခုရှိတယ်။ ဒီအရာတွေက တောင်တန်းတွေ၊ လေထိ အားနည်းတဲ့နေရာတွေ၊ ချမ်းအေးတဲ့နေရာတွေဖြစ်တယ်။

မိုးစက်မိုးပေါက်တွေဘယ်လောက်ကြိုးသလဲ။

တကယ်တော့ မိုးစက်မိုးပေါက်တွေဟာထင်တာထက် သေးငယ်ပါတယ်။ သူတို့ဟာ တစ်စင်တိမိတာထက် သေးငယ်ပါတယ်။ မိုးစက်တွေဟာ ၁ လက်မရွှေတစ်ရာပုံတစ်ပုံရှိပြီး အကြီးဆုံးမိုးစက်မိုးပေါက်ကတော့ တစ်လက်မလေးပုံတစ်ပုံရှိပါတယ်။

မိုးရွာတာအမြန်ဘယ်လောက်ရှိသလဲ။

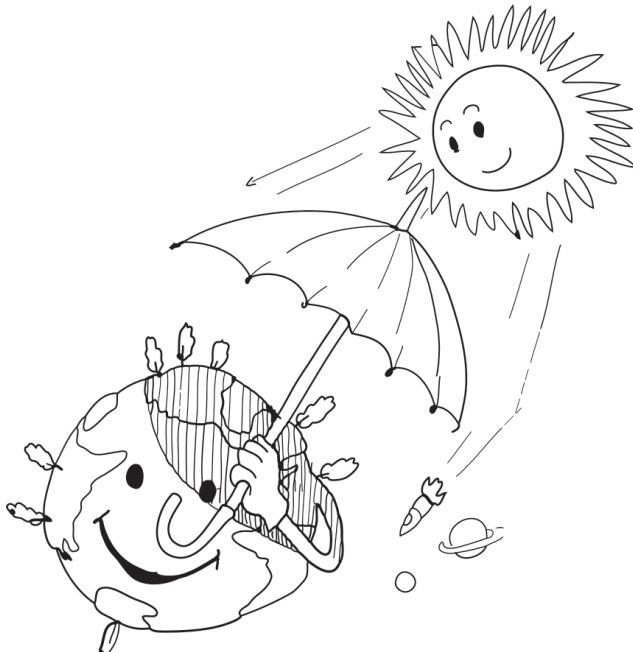
မိုးဟာတစ်နာရီ ၇ မိုင်နှင့် ၁၈ မိုင်အကြားရွာဆင်းပါတယ်။ မိုးရွာချတာ မြန်မြန်ဆိုတာ မိုးသီးမိုးပေါက်တွေဘယ်လောက်ကြိုးတဲ့အပေါ်မှာ အရမ်းကိုမှတည်ပါတယ်။

အိုဇုန်းလွှာ

အိုဇုန်းဆိုတာဘာလဲ။

အိုဇုန်းဆိုတာလေထုလွှာနှစ်ခြားတဲ့ကတွေ့ရတဲ့
ပါတ်ငွေ့ဖြစ်တယ်။ ကမ္မာကိုဂိုင်းရံထားတဲ့လေထုလွှာတွေထဲ မှာနိုင်တြို့ရှင်နဲ့
အောက်စီဂျင်ပါတ်ငွေ့တွေပါတယ်။ လေထုလွှာတစ်ခုကို စထရားတို့စီးယားလို့
ခေါ်ပြီး “အိုဇုန်း” လို့ခေါ်တဲ့အထပ်ပါးပါးလေးတွေပါဝင်တယ်။ ဒီဟာတွေက
ကမ္မာကြီးအတွက် တော်တော်အသုံးဝင်ပါတယ်။

နေရာအလင်းရောင်ဟာအမူနဲ့အလင်းရောင်ကိုပေးရုံမကပါဘူး (Ultraviolet)
ခရမ်းလွန်ရောင်ခြည်လို့ခေါ်တဲ့ယူစီး (UV) အလင်းတန်းကိုလဲထုတ်လုပ်ပါတယ်။

အိန်းလွှာယာ UV အလင်းတန်းတွေနဲ့ ကမ္ဘာမြေပေါ်ရှိလူသားနဲ့တိရိစ္ဆာန်တို့ကို နေပူလောင်ခြင်းနဲ့ အရေပြားကင်ဆာတို့ မဖြစ်အောင် ကာကွယ်ပါတယ်။ ၁၉၈၀ တွင်၊ သိပ္ပံ့ပညာရှင်များက အိန်းပေါက်ပျက်လာပုံကိုစတင်စူးစမ်းရှာဖွေကြတယ်။

အိန်းလွှာတွေပေါက်ပြသားတဲ့အတွက် ခရမ်းလွန်ရောင်ခြည်လို့ခေါ်တဲ့ ယဉ်စီအ လင်းတန်းတွေက ကမ္ဘာမြေကြီးအပေါ်တိုက်ရှိက်ထိရောက်ပါတယ်။ ဒီအချက်အ လက်တွေကြောင့်ရောဂါတွေဖြစ်တဲ့ ကင်ဆာရောဂါ၊ မျက်စီဆိုင်ရာရောဂါစတဲ့အ တွေတွေသောရောဂါတွေဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ ဒါကြောင့် အိန်းကမ္ဘာမြေပြင်အ တွက်ထိုးတစ်လက်လို့အသုံးဝင်ပါတယ်။

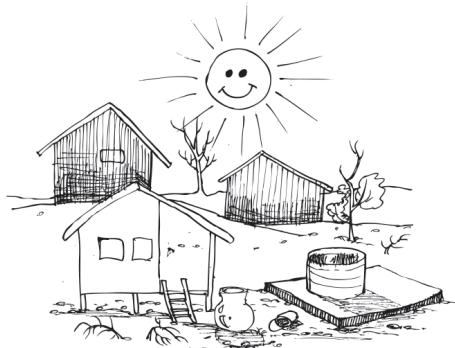

မိုးခေါင်ခြင်း

မိုးခေါင်ခြင်းဆိုတာအချိန်အတန်ကြောမိုးမရွှေ့တာကိုဆိုပါတယ်။
ဒေသအတွင်းလေထုဖိအားများလာရင် မိုးခေါင် ခြင်းတွေဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။
ဒီလေထုဖိအားတွေက မိုးကိုသယ်ဆောင်လာတဲ့လေတွေကို
ခုခံကာကွယ်ထားတဲ့အတွက်ဖြစ်တယ်။

မိုးခေါင်ခြင်းဟာ နေရာတစ်နေရာနဲ့တစ်နေရာအကြေားမှာ အလွန်ကွာခြားပါတယ်။
နေရာဒေသတစ်ခုစီရဲ့ မိုးရေချိန်ရရှိချက်ပေါ်မှာလဲ မူတည်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့်
မိုးရွှေ့သင့်တဲ့အချိန်မှာ မိုးမရွှေ့တာတို့နဲ့ရွှေ့သင့်တဲ့မိုးရဲ့ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းလောက်သာ
ရွှေ့တာကို မိုးခေါင်ခြင်းလို့သတ်မှတ်ပါတယ်။

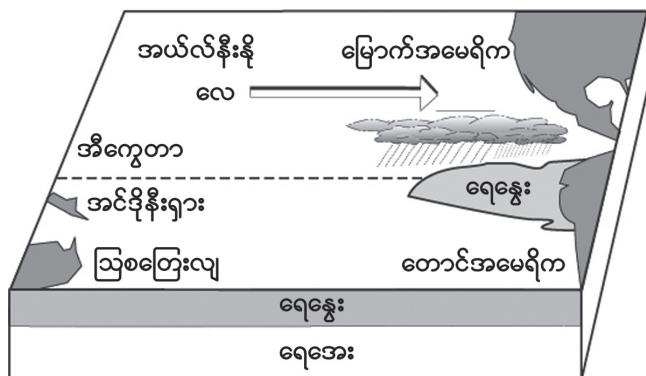
ရာသီညာတွေကမောက်ကမဖြစ်စေတဲ့ အယ်လ်နီးနိုင်းလာနီးနာတို့ကလဲ ဒီလိုမိုးခေါင်မှု
မဖြစ်ဖူးတဲ့နေရာတွေမှာ တောင်မိုးခေါင်ပေါ်ပါတယ်။ ဥပမာ - ၁၉၉၀ နှစ်
အလယ်ပိုင်းက ဟာတိုင်ယီမှုမိုးခေါင်တာဟာ လာနီးနာကြောင့်
ဖြစ်တယ်လို့ ယူဆကြတယ်။

အယ်လ်နီးနိုးလာနီးနာ

အယ်လ်နီးနိုး (El Niño) ဆိုတာဘာလဲ။

အယ်လ်နီးနိုးဆိုတာပစ္စတ်သမုဒ္ဓရာအတွင်း အီကွေတာနဲ့အလှမ်းနီးတဲ့ အေသွေးမှာ သာမန်ထက်ပိုပြီးတော့ လေထုလွှာနဲ့ကမ္ဘာပေါ်ရာသီဥတုအား လုံးကိုထိခိုက်ပေါ်တယ်။ အယ်လ်နီးနိုးဟာနှစ်အနည်းငယ်မှာတစ်ကြိမ်ဖြစ်ပြီး ကြိုတွက်ထားလို့မရပါဘူး။ အယ်လ်နီးနိုးဟာ စပိန်ဘာသာဖြစ်ပြီး အမိပါယ်က “သားလေး”တဲ့။ ဒီနာမည်ကိုမတွေ့စိတိက တံငါသည်ငါးဖမ်းသမားတစ်ယောက် ကပေးထားတာဖြစ်ပြီး သားတော်သင်ယူရှုကနေစစ်မြစ်ခံလာတာဖြစ်တယ်။ ဘာကြောင့်သူဒိုလိုနာမည်နေရသလဲဆိုတော့ များသောအားဖြင့် အယ်လ်နီးနိုးက ခရွေမတ်ပွဲတော်နေ့တစ်စိုက်မှာဖြစ်တတ်တာကြောင့်ဖြစ်တယ်။

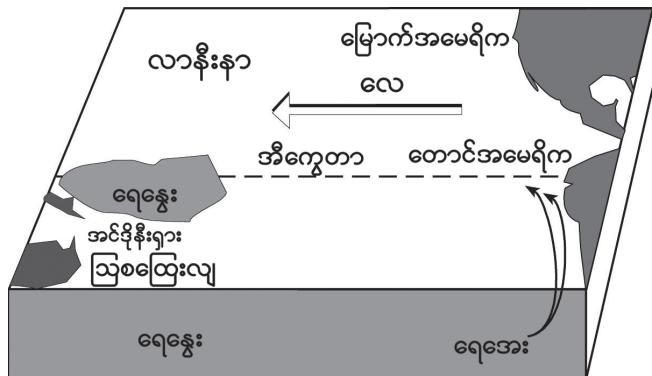

သာမန်နှစ်	အယ်လိနီးနိဖြစ်သည့်နှစ်
နွေးထွေးသောရေများမှာပစိတ်သမ ခြွှေရာ၏အနေက် ပိုင်းတွင်ရှိပြီးလေမှ နိဝင်းများဖြစ်ပေါ်စေသည်။	အယ်လိနီးနိဖြစ်သည့်နှစ်မှာ နွေးသော ရေများက ပစိတ်အရွှေဖက်သို့ ရောက်သွားပြီးလေမှန်တိုင်းမှရာသို့ ဥတုကိုကမာက်ကမ ဖြစ်စေတော့သည်။

လာနီးနာ (La Niña) ဆိုတာဘာလဲ။

လာနီးနာဆိုတာအယ်လိနီးနှင့်ပြောင်းပြန်ဖြစ်တာဖြစ်တယ်။ လာနီးနာက အီကွေ
တာအနီးတစ်ပိုက်မှာရှိတဲ့နေတွေက သာမန်ထက်အေးနေပါတယ်။ ဒါဟာလလကမ္မာ
ရာသီဥတုကို ကမာက်ကမဖြစ်စေပေါ်တယ်။ လာနီးနာဟာ အတွေလန်တိတ်
သမ္မတရာထဲမှာ ဟာရှိကိုန်းမျိုးတိုင်းကိုဖြစ်စေပေါ်တယ်။

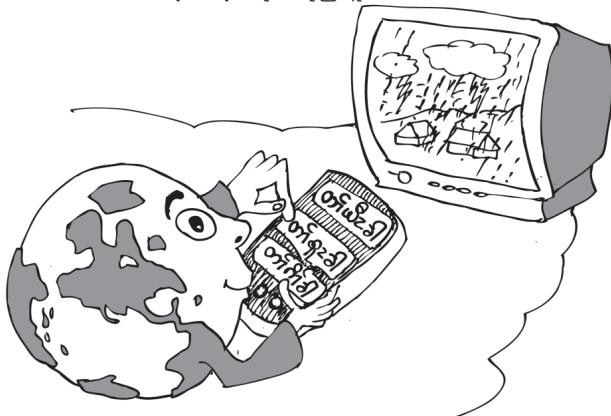
မိုးလေဝသပြောင်းလဲခြင်း

မိုးလေဝသပြောင်းလဲခြင်းဆိုတာဘာလဲ။

မိုးလေဝသပြောင်းလဲခြင်းဟာရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းကြောင့်ဖြစ်တယ်။ ပို၍ပူလာခြင်း ဒါမှမဟုတ်ပို၍အေးလာခြင်းတို့ဟာ မိုးလေဝသပြောင်းလဲခြင်းရွှေသကိုတပဲပေါ့။

ကမ္မာမြေကြီးပူလောင်လာတာဘာကိုဆိုလိုတာလဲ။

ကမ္မာမြေကြီးပူလောင်လာတာဟာ ကမ္မာမြေကြီးရွှေအပူချိန်များလာပြီးမိုးလေဝသကို ပြောင်းလဲစေတာဖြစ်တယ်။ ကမ္မာမြေကြီးပူလာတဲ့အတွက်မြတ်ရေးမှုများများလာပြီး ရေခဲတွေအရည်ပျော်ကြတဲ့အတွက် ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်မြှင့်တက်လာပြီး အပင်များ၊ တိရိစ္ဓာန်နှင့်လူများ၏အခြေအနေကိုပျက်စီးစေနိုင်ပါတယ်။ လူတွေဟာပြောင်းလဲခြင်းကိုဖြစ်စေတဲ့အရေးကြီးဆုံးအရာဖြစ်တယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့အနေဖြင့် ၁၀၀ နှစ်ဦးယဉ်ကြည့်ရင် ကမ္မာမြေကြီးဟာ ၁ ဒီဂရီဖာရင်ဟိုက်ပိုပြီးပူလာပါတယ်။

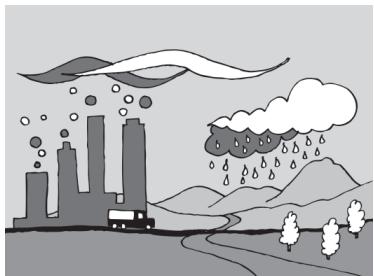
မိုးရွာလွန်းပြီးတဲ့နောက်မှာဘာ ဖြစ်လာမလဲ။

မိုးအများကြီးရွာပြီးတဲ့နောက်မှာ ရေ
တွေဟာမြစ်ချောင်းအင်းဒိုင်တွေကို

ပြည့်စြေပြီးနောက်ပိုင်း ရေတွေလျှောက်လာကာ နေရာတစ်ရွှေ့လုံးကို လွမ်းမိုးပါ
တော့တယ်။ နေရာတစ်ချို့မှာသုတေသန ရေကြီးခြင်းကြောင့် ပျက်စီးသုံးရုံးမှုတွေသာမ
က ရောဂါဘေးဘယ်ပေါင်းစုံကိုလဲသယ်ဆောင်လာပါတယ်။

အက်ဆစ်မိုးဆိုတာဘာလဲ။

အက်ဆစ်မိုးဆိုတာ လေထုထဲကအညှစ်အ^{ဗြိုဟ်}
ကြေးနဲ့ခါတ်ငွေ့များပါတဲ့ မိုးရွာတာကိုခေါ်ပြီး
ဒီမိုးတွေဟာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိုပျက်စီး
ပေါ်တယ်။ စက်ရုံများကလာတဲ့ဆာလဖွင့်ဒိုင်

အောက်ဆိုတဲ့နဲ့ခါတ်ထြိုရှင်တွေက လေထုကိုညှစ်ညမ်းစေပြီး မိုးအဖြစ်နဲ့ပြန်လည်
ရွှာချုပါတယ်။ ခါတ်ငွေ့တွေအာကာသထဲရောက်တဲ့အခါ လေဟာသူတို့ကိုအဝေး
သို့ခေါ်ဆောင်သွားပြီး မြေမျက်နှာပြင်ပေါ်သို့ အက်ဆစ်မိုးနဲ့မိုးတွေအာဖြစ်ရွာချုပါ
တယ်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်မှ အက်ဆစ်ခါတ်များ အသုံးမပြုနိုင်သည့်အတွက်
ပျက်စီးဆုံးရုံးမှုများဖြစ်ပေါ်ပေါ်တယ်။

တိုက်စားခြင်းဆိုတာဘာလဲ။

တိုက်စားခြင်းဆိုတာမိုး၊ ဆီးနှင်းနဲ့လေတွေက ကဗ္ဗာမေ့မျက်နှာပြင်ကို တိုက်စား
ခြင်းဖြစ်တယ်။ တိုက်စားခြင်းဆိုတာ သဘာဝလုပ်ဆောင်မှုတွေပါ။ ဒါပေမဲ့တိုက်
စားမှုတွေများလာတာ လူတွေကတိုက်စားခြင်းကိုဖြစ်စေတဲ့အတွက်ဖြစ်တယ်။ ရေ
နဲ့မိုးတွေဟာ တိုက်စားခြင်းအများဆုံးကိုဖြစ်ပေါ်ပေါ်ပေါ်တယ်။

သစ်တော့ပျက်စီးခြင်းဆိုတာဘာလဲ။

သစ်တော့ပျက်စီးခြင်းဆိုတာ သစ်တော့မှ သစ်ပင်များကို စုတ်လွှာပစ်ခြင်းများကိုခေါပါတယ်။ သစ်ပင်ခုတ်လွှာခြင်းဟာ မိုးလေဝသကိုထိခိုက်စေပါသည်။ သစ်တော့တွေပေါ်မှာမိုးရွာချုပြီး ပုံတက်လာတဲ့အတွေ့တွေဟာတိမ်တွေဖြစ်ပြီး မိုးအဖြစ်တစ်ဖန်ထပ်မံရွာချုပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သစ်ပင်ဝါးပင်တွေခုတ်လွှာလိုက်ရင် ဒီသဘာဝလည်ပတ်မှုဟာ ပျက်စီးသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ သစ်တော့ခုတ်တွင်တဲ့နေရာတွေမှာ ခြောက်သွေ့တဲ့အတိက် ရာသီဥတုတဖြည်းဖြည်းပြောင်းလဲသွားမယ်။ သစ်ပင်ခုတ်တဲ့အတွက် ကာဗွန်ဖိုင်အောက်ဆိုင်ကိုယူပြီး အစာချက်မယ့်သစ်ပင်တွေမရှိတော့မှာဖြစ်တဲ့အတွက် ယင်းခါတ်ငွေ့တွေက လေထဲများရှိပြီး မှန်အိမ်အလင်းတန်ပြန်မှ (greenhouse effect) ကိုဖြစ်ပေါ်စေလာမှာဖြစ်တယ်။ မြေသားများကို ကုတ်တွယ်ပေးထားမဲ့ သစ်ပင်ကြီးတွေရဲ့အမြစ်မရှိတော့တဲ့အတွက် မြေတိုက်စားမှုတွေများပြားလာနိုင်တယ်။

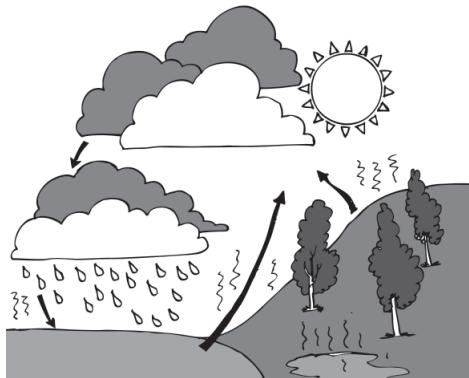
ကမ္ဘာမြေကြီးပူလောင်လာခြင်းဟာ လူသားတော်ကို ခုက္ခရောက်စေတဲ့အရာဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ တို့တွေအားလုံးကူညီနိုင်ပါတယ်။ ရာ မီးနှင့်သဘာဝခါတ်ငွေ့များကိုချွေတာစွာသုံးခြင်းဖြင့် ကမ္ဘာကြီးကို အကူအညီပေးနိုင်ပါတယ်။ သစ်ပင်စိုက်ခြင်းဖြင့်သုစ္စ်သုမ္ဓ်သောလထုများဖြစ်သော ကာဗွန်ဖိုင်အောက်ဆိုင်နှင့်မှန်အိမ်အလင်းသက်ရောက်မှုတို့ကိုလျော့ပါးစေနိုင်ပါတယ်။

ရေးဇွဲ

မိုးရွာပြီးနောက်မိုးရေတွေဘယ်ကိုသွားသလဲ။

မိုးရွာတဲ့အခါ ရေတွေမနဲ့မနောပဲမြစ်တွေ၊ အင်းအိုင်တွေပြည့်လျှံပြီးသာမက လမ်းပေါ်ရှုချင့်ကလေးတွေထဲမှာ တောင်ရေအိုင်တွေပေါ်လာစေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မိုးခဲသွားပြီးမကြာပါဘူး၊ ဒီရေအိုင်ရေကွက်တွေကိုမတွေ့ရတော့ဘူး။ ဒီရေတွေဘယ်ရောက်သွားလဲဆိတာသိလား။ ဒီရေတွေဟာ မမြတ်းထဲကိစိမ့်ဝင်ခြင်း ဒါမှုမဟုတ်အငွေ့အဖြစ်အရည်ပုံသွားတတ်ပါတယ်။

ရေတွေမြတ်းထဲဝင်သွားတဲ့အခါစိမ့်ဝင်ခြင်းလို့ခေါ်ပါတယ်။ တစ်ခါတလေ မြတ်းတွေအကိုတော်တွေက မာလွန်းတဲ့အတွက် သူတို့ထဲမှမစိမ့်ဝင်နိုင်တဲ့အတွက် ရေအိုင်တွေအဖြစ်ကျန်ရစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒုက္ခာင့် ဒီရေတွေဟာအပေါ်ကိုအငွေ့အဖြစ် ပုံတက်သွားတယ်။ နေအလင်းရောင်နှင့်လေတွေက ရေတွေကိုရေငွေ့အဖြစ် ပြောင်းလဲသွားစေပါတယ်။ ဒုက္ခာင့် နေပူပြီးလေတို့ကိုတဲ့နေ့တွေမှာ ရေငွေ့ပြန် တာဟာ တိမ်တွေထူထပ်ပြီးလေပြိုမဲ့နေ့တွေထက် မြန်တာကိုတွေ့ရမယ်။

စွတ်စိတိင်းမှုများ

မိုးမရှာခင်ပူဇ္ဈိက်တဲ့နေ့တစ်နေ့မှာ အပြင်ဖက်ထွက်ရပါကြည့်ရင် စွတ်စိတိင်းမှုများတယ်လို့ဆံသားရမယ်။ သင့်တစ်ကိုယ်လုံးမှာ စိတိင်းထိုင်းဖြစ်ပြီး အသားအရေများမှာလည်းကပ်စေးလာမယ်လို့ယုံကြည့်ရပါတယ်။ ဒါတွေဖြစ်လာရင့်စိတိင်းမှုများလာတယ်ဆိုတာသိထားရမယ်။

စွတ်စိတိင်းမှုများလေထဲမှာရေရွှေးဘယ်လောက်ရှုတယ်ဆိုတာပြောဖြစ်တယ်။ စွတ်စိတိင်းမှုကို များ သောအားဖြင့်အယူဝိုင်းနီးသစ်တော့တွေထဲမှာ တွေ့ရမယ်။ သက္ကန္တ ဘရတွေထဲမှုစိစွတ်ဟူ၍မရှုမရှုသလောက်ပင်။ ဆောင်းရာသီအရီန်မှာ စွတ်စိမှုတွေနည်းပြီး ၃၀ နဲ့ ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းအကြားမှာသာရှုတယ်။ နွဲရာသီမှာ စိစွတ်မှုမရှုတော့လို့ တစ်ခါတရုံနေရတယ်ပါတယ်။

မိုးလေဝသဆိုင်ရာ

အတွေ့အကြံများ

မိုးသက်မှန်တိုင်းများကို ဘဝတစ်သက်တာတွင် ကေန်မလွှာ
ဖြတ်သန်းရမည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ
တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦးအတွေ့အကြံများ မတူညီဘူး။ မိုးရာသီအချိန်မှာချောင်းဖျားတွင်
မိုးများစွာရွှေသွေးသောကြောင့် မမျှော်လင့်ပဲ ရုတ်တရက်ရေကြီးလာသည်
ကိုတွေ့ရတတ်တယ်။ နေပါတဲ့အနေခင်းတွေမှာလည်း တစ်ခါတစ်လေ
လျှပ်စစ်မှန်တိုင်းများရှိလာတာကိုတွေ့ရတတ်တယ်။

မိုးကြီးလုံး

ကျွန်တော်နာမည်ကဟင်နရီဖြစ်ပြီး ကျွန်တော်ယ်ကယ်တုန်းက အတွေအကြံတွေ
ကိုပြောပြလိုပါတယ်။ ကျွန်တော်ကဉာဏ်ရွေးနိုင်လို့ခေါ်တဲ့ မြောက်အမေရိကနိုင်
တစ်နိုင်မှာနေထိုင်ပါတယ်။

ဘဇ္ဇရန်စုစုတုန်းက ကျွန်ပ်အသက် ၁၀ အရွယ်တုန်းကပဲ့။ ကျွန်တော်နဲ့အတူညီ
အစိုက်ဝမ်းကဲ့ နှစ်ယောက်ဟာ မီးပိုချောင်ထဲက ထမင်းစားပွဲပေါ်မှာ အစားအစာ
ထိုင်စားနေပါတယ်။ ကျွန်တော်ရဲ့အဒေါ်က ပေါင်မှန့်မီးကင်ပေးပြီးလျှပ်စစ်မီးပူနဲ့မီး
ပူတွေတိုက်ပေးနေပါတယ်။ ဒီအချိန်နွောသီရဲ ညနေခင်းအချိန်တစ်ခုဖြစ်သော်
လည်းမိုးရွာပြီး တိမ်တွေကြားထဲမှာနေမင်းရဲ့အလင်းရောင်ကို ရေးတိုးရိပ်တိပိုင်
နေရပါတယ်။

ကျွန်တော်နဲ့အတူ ညီအစိုက်ဝမ်းကဲ့နှစ်ယောက်ဟာ စားရင်းသောက်ရင်း ပြတင်း
ပေါက်ထဲမှတဆင့်အခန်းထဲကို နှီးရောင်အလုံးတစ်လုံးဝင်လာတာကိုတွေ့လိုက်ရ^၁
တယ်။ အသံကကျယ်လောင်ပြီးမီးကွင်းများက ဟိုပြီးဒီပြီးနဲ့နောက်ဆုံးရေပိုက်
ခေါင်းတစ်ခုနဲ့ သွားထိမိတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ပေါက်ကဲသံအကြော်ကြီးတစ်ခုကို
ကြားရပြီး သေးဘက်မှာ အစအနများလွင့်စင်ကုန်တယ်။ နှစ်စက္ကနဲ့နောက်ပိုင်း
အဲဒီအလုံးကြီးကို အိမ်ရှေ့မှာမြင်ရတယ်။ အညှေ့နဲ့တွေ့လေထဲမှာလွှမ်းမီးသွား
တယ်။ ရပ်မြေပံ့ကြားနဲ့ အခြားလျှပ်စစ်အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများလဲ မီးလောင်
ကုန်ပြီးအဒေါ်တိုက်နေတဲ့မီးပူကလည်း မီးခိုးတအူအူထွက်နေတယ်။ တစ်ဒေါ်လုံး
ဆွော်ပြီး အိမ်ခန်းနံပါးလဲပြီကျသွားတယ်။ ကျွန်တော်တို့လဲ ဒီလိုလုပ်ရမျိုးကိုတစ်ခါ
မှုမတွေ့ဖူးလို့ ဘာမှန်းလို့တောင်မသိဘူး။ ကျွန်တော်ရဲ့အဖိုးက အိမ်နီးချင်းတွေကို
လိုက်မေးတဲ့အခါ မိုးကြီးလုံးဖြစ်နိုင်တယ်လို့ ပြောကြတယ်။

ဆီးနှင်းများကျသောနေ့

စာရေးသူ – ခေါလက် လာဖို့စံ

ဒီဖြစ်ရပ်ဟာ ၁၉၈၂ ခုနှစ် အမေရိကန် ခိုလိုရာနိပြည်နယ်မှာဖြစ်ခဲ့တာဖြစ်တယ်။ ဒီဇင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့ရဲ့ အေးချမ်းလှတဲ့တစ်နေ့မှာ ဆီးနှင်းများဟာ ဒန်းဗာမြို့ပေါ်ကိုပုံးလွှမ်းထားပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော့အသက် ၁၀ နှစ် ဘဲရှိသေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ကျောင်းပိတ်ပေးတဲ့အတွက် အရမ်းပျော်တယ်။ ကျွန်တော့ ရွှေ့ဦးလေးဟာခရစ်စမတ်ညာစာအတွက် အစားအစာတွေသွားဝယ်တာကိုသတိရမိတယ်။

ဒီဇင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့ညနေတိုင်းမှာ နှင်းတွေစတင်ကျလာတယ်။ နှင်းတွေဟာ လျင်မြန်စွာနဲ့တဖွဲ့ဖွဲ့ကျဆင်းနေတာပေါ့။ အပြင်မှာနှင်းတွေက တောင်ကုန်းတွေကို တစ်ပုံးတစ်ပုံးကျနေတယ်။ ဒီဇင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့မှာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ကားကဆီးနှင်းတွေအောက်မှာမြှုပ်နေတာကိုတွေ့ရပြီး အိမ်အပေါ်ထပ်ကိုရောက်လှမတတ်ပါပဲ။ လျှပ်စစ်မီးတွေတစ်ခါတစ်ခါပြတ်သွားပြီး အအေးက ၀ ဒီဂရိအောက်ကိုရောက်သွားတယ်။ ဒါပေမဲ့ကျွန်တော်နဲ့ညီမလေးအတွက်တော့ ဒါဟာပျော်ရွှင်စရာနဲ့စိတ်လှပ်ရားစရာကောင်းပါတယ်။ ကျွန်တော်ရဲ့မိဘအတွက်ကတော့ တော်တော်စိတ်အနောင့်အယုက်ဖြစ်စရာကောင်းတာပေါ့။ အဖေဟာ အစားအစာသွားဝယ်မှာ ဖြစ်တဲ့အတွက်ကားပေါ်ကန်းတွေကိုကျွန်တော်တို့ခြစ်ပစ်ရတယ်။ အမေနဲ့ဦးလေးက အစားအစာသွားဝယ်တော့၊ ကံကောင်းလို့ရွေးအနီးမှာခိုင်တစ်ဆိုင်ပွဲ့နေတာကိုတွေ့ရတယ်။

နှင်းတွေများလာတဲ့အခါ ကျွန်တော်တို့မောင်နှမတွေဟာ အိမ်ရောက်တဲ့အခါတံ့ခါးကအိမ်နောက်ခြံးအထိ လိုက်ရှုတွေတဲးကြတယ်။ ဒီလိုက်ရှုကိုတူးလို့အတွက်ညှပ်ပူးညှပ်ပိတ်နဲ့တံ့ခါးပေါက်ဘေးကထွက်ရပါတယ်။ ပထမကတော့နှင်းတွေကိုလက်နဲ့

စတူးပြီးနောက် မြေတူးတဲ့ကိုရယာနဲ့တူးကြတယ်။ ဒီလိုက်ခေါင်းကို ဆောက်လုပ်ဖို့ အတွက် နာရီပေါင်းများစွာလုပ်ရပြီး အဖေကနှင့်တွေကျွန်ုတ်တို့အပေါ်ကို ပြီမ ကျအောင်ကျပ်သိပ်ပေးတယ်။

ဒီဥမင်လိုက်ခေါင်းက မျောက်လိုအဆော့သန်တဲ့ ကျွန်ုတ်တို့မောင်နှမတွေကို ခဏလောက်တော့ပျော်ရွင်ပေါ်တယ်။ ဒါပေမဲ့မကြာပါဘူး။ ကျွန်ုတ်နဲ့ညီမတစ် ယောက်က အိမ်အပေါ်ထပ်ပြတ်းပေါက်ကနေ အိမ်ခေါင်များပေါ်တက်ပြီး ၁၀ ပေ လောက်ရှိတဲ့အောက်ကို လျှော့စီးချပါတယ်။ အမေက ဒါကိုတွေ့တော့ကျွန်ုတ် တို့ကို အော်ခေါ်ပြီး အရှည်ကြီးဆူတော့တာပါပဲ။ ကျွန်ုတ်တို့ရဲ့အိမ်သားတွေအ တွက် ဒီတစ်ခေါက်ဆီးနှင့်ကျခြင်း ဟာသိပ်ပြီးခုက္ခာမရောက်ပေါ်ဘူး။ ကျွန်ုပ်တို့က လေးတွေအတွက် သဘာဝရဲ့ထူးဆန်းတဲ့ဖြစ်ပုပ်နဲ့တစ်နေ့လုံး မိသားစုစုံလင်လင် နဲ့ အိမ်မှာနေရတာကိုက အခွင့်ကောင်းတစ်ခုပင်။ ဒါပေမဲ့အိမ်မှာအနွေးခါတ်မရှိလို့ ပဖြစ်ဖြစ်၊ အစားအစာအတွက်မဝယ်နိုင်လို့ပဲဖြစ်ဖြစ် ဒုက္ခာရောက်ရတဲ့လူတွေလဲရှိ တာပေါ့။ ၁၉၈၂ ခုနှစ်နှင့်တွေကျပြီးတဲ့ နောက်အရေးပေါ်ဆီးနှင့်သန့်စင်ရေးအစီ အစဉ်ကို ဒန်းဟာမြို့အတွက်စတင်ပြီး ခုမှတ်လုပ်ဆောင်ခဲ့တာအခုအထိပါပဲ။

“ခလားရာ” လေမှန်တိုင်း

ရေးသားသူ – ခဲ့ဂိုလ်ဖတ်(စီ)

၁၉၆၁ ခုနှစ် မဂ္ဂစီကိုကမှန်တိုင်းတွေကျတဲ့အချိန်မှာ ကျွန်တော့အသက်က ၁၀ နှစ်ပုဂ္ဂိုလ်သေးတယ်။ ဒီလေမှန်တိုင်းဟာ ဟာရိုကိန်းလေမှန်တိုင်းဖြစ်ပြီး ခလားရာလိုအမည်ပေးထားပါတယ်။

ကျွန်မတို့နေတဲ့နေရာပတ်ဝန်းကျင်မှာ အိမ်သေးသေးလေးတွေရှိပြီး ဒီအိမ်တွေရဲ့အနီးအနားမှာ တူးမြောင်းကလေးတွေရှိပါတယ်။ အဲဒီအချိန်တို့ကလူတွေဟာ လေမှန်တိုင်းကျမှုဘက်သိပေးလည်းအခုခေတ်ကလိုဘယ်သူကမှထွက်ပြီးဖို့အဲဒါအစဉ်တွေမရှိဘူး။ လေပြင်းထန်တဲ့နေ့ဖြစ်တဲ့အတွက် ကျွန်မရဲ့မိဘတွေက အပြင်မှာအလုပ်မလုပ်ပဲ အိမ်ထဲမှာဆော့ကစားနေတို့း ကျွန်မတို့ကလေးတွေက အပြင်မှာ ဆော့ကစားနေပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာပဲ တိမ်တိုက်တွေကမဲနက်သထက်မဲလာတဲ့အတွက်ကျွန်မတို့အထိတ်တလန်းဖြစ်လာတယ်။ ကျွန်မသတိရတာကတော့နေခင်းပိုင်းဖြစ်ပေးလဲ ညလိုပဲဖြစ်တယ်လို့ ကျွန်မခံစားရတယ်။ မကြာခင်မိုးစတင်ရွှေတော့မယ်။ လေများစတိုက်လာတဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့ဝမ်းသာရတာပေါ့။ မြောင်းတွေထဲမှာရှိတဲ့တွေကို တပျော်တပါးလိုက်ဖမ်းကြတယ်။ မကြာခင်းမှာပဲ မိုးချုန်းသံတွေ၊ လျှပ်စီးလက်သံတွေကြားရလို့ အမေကကျွန်မတို့ကို အိမ်ထဲခေါ်သွင်းတယ်။ မိုးချုန်းသံ၊ လျှပ်စီးနဲ့လေမှန်တိုင်းတို့ကိုကြောက်ပေးလည်း အရမ်းပစိတ်လှပ်ရှားကြတယ်။

ပြတင်းပေါက်ကကြည့်လိုက်ရင် လေမှန်တိုင်းကြောင့်သစ်ပင်၊ ပေါင်းပင်များလဲကျပြီး မိုးကြီးတွေကလေထဲမှလူပဲယမ်းနေပါတယ်။ တူးမြောင်းထဲကရေတွေကလည်းလျှော့တက်လာပြီး လမ်းမကြိုးနဲ့ကွင်းပြင်တွေကိုဖို့လွှာများပြီး။ ကျွန်မရဲ့ပြတင်းပေါက်တွေမှာ ဖားကလေးတွေလာကပ်ထားတာတွေရတဲ့အတွက် ဒါဟာဝါးမိုးဖားမိုးတွေ

၁၃၁
ချွာတာလားလို့စဉ်းစားမိတယ်။ မကြာပါဘူး။ အားလုံးငြိမ်သက်သွားပါတယ်။ ငါကိ
အော်သံတွေကို မကြားရလောက်အောင်ငြိမ်သက်နေပါတယ်။ လေလဲငြိမ်သွားတဲ့
အပြင် တိမ်တွေလွှင့်စင်သွားပြီး နေရွှေအလင်းရောင်ကိုတောင်မြင်ရတယ်။ အဲဒီ
အမို့ပါယ်ကတော့ ဟာရီကိန်းရွှေမျက်စိက ကျွန်ုတော့ရွှေမြို့ပေါ်မှာရောက်နေတာဖြစ်
တယ်။ တို့တွေအပြင်ကိုထွက်ပြုပြီး ဒီကြည်လင်လှတဲ့မိုးကောင်းကင်ကြီးကို အံ့
ထွေ့ကြည့်ကြတယ်။ တစ်နာရီနောက်ပိုင်းမိုးကောင်းကင်မဲနက်လာကာ လေမှန်
တိုင်းနဲ့မိုးတွေလည်းစတင်လာပြန်ရော့။ အဲမိတ်ကိုပြန်ဝင်လာပြီး ဒုတိယလေမှန်
တိုင်းကိုစကြည့်ကြပြန်တယ်။ အဲမ်အမိုးပေါ်မှာ မိုးတွေတတောက်တောက်ကျပြီး
လေကလည်း တရုံးရုံးမှတ်နေပါလေရော့။

နောက်တစ်ရက်အိပ်ရာကန္တနီးလာတဲ့အခါ အခြားကမ္မာတစ်ခုမှာရောက်နေတယ်
လို့ခံစားရတယ်။ နေအလင်းရောင်ကျပြီး ငါကိတွေရွှေစိုးစိုးစီစီအော်သံကိုကြားရ^{၁၃၂}
တယ်။ သစ်ပင်တွေ၊ သစ်ကိုင်းတွေလဲပြုလပြီးလမ်းတွေ၊ ကွင်းပြင်တွေအားလုံးအင်း
အိုင်တွေဖြစ်ကုန်တယ်။ ဟာရီကိန်းက မြေမျက်နှာပြင် သွင်ပြင်ကိုပြောင်းလဲပြီး
ကျွန်ုမတို့ကိုနှစ်ဆက်သွားပါတယ်။ ဒီအထဲမှာ အကောင်းဆုံးကတော့ ကလေး
တွေဖြစ်တဲ့ကျွန်ုမတို့အတွက်ကျောင်းသုံးရက်တောင်ပိတ်ပေးတဲ့အတွက်ဖြစ်တယ်။

ဘောလုံးကွင်းထဲကလေဆင်နာမောင်း

စာရေးသူ – နိဂုံးလ် ဟော်ဒန်

အချိန်ကသုနေကျောင်းဆင်းချို့ဖြစ်ပြီး နေပါတဲ့နေ့ဖြစ်တဲ့အတွက် ဘောလုံးချို့ကစား**ကြေ**တယ်။ အဲဒီအချိန်ကကျို့မအသက် ၁၀ နှစ်ပဲရှိသေးတယ်။ ကျွန်မရဲ့ဘောလုံးကန်ဖိနပ်ကိုမှုသွားတဲ့အတွက်နည်းပြဆရာက ကျွန်မကိုဂို့တိုင်စောင့်ခိုင်းတယ်။ ကျွန်မတို့အသင်းက အားသာပြီး ဂိုးတွေအများ**ကြိုးသွေးပြီးတဲ့အတွက်** ကျွန်မ ဟာဂိုးတိုင်မှာရပ်စောင့်နေပြီး တော်တော်လည်းပျင်းစရာကောင်းပါတယ်။ တစ်ကယ်ကိုပူဇီ့်ကြပြီး ချွေးတွေကလည်း တစ်သွေ့သွေ့စီးဆင်းနေတယ်။ ဟိုးဝင်ရှိးစွန်းတစ်ဖက်က မိုးတိမ်တွေကိုလုမ်းမြင်ရတယ်။ **ကြေ**လေကောင်းကင်းကင်းကြိုးကလည်းပိုပြီးမဲနက်နေသလိုခံစားရတယ်။

ကျွန်မတို့နေတဲ့နေ့ရပ်က မူန်တိုင်းကျေနေ**ကြ**မယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီတစ်ခါမိုးတွေပါပါလာတဲ့ အတွက်အဲ့**ဉာဏ်**ရတယ်။ ဘောလုံးကစားပြီး ပထမတစ်ဝက်မှာမိုးရွာပြီး မိုးခြေများသံ တွေ**ကြေား**ရတဲ့အတွက် ကစားပွဲကိုရပ်လိုက်ရတယ်။ ကျွန်မနဲ့ သူငယ်ချင်းတွေဟာ ဘောလုံးကွင်းဘေးက အဆောက်အအုံလေးထဲမှာ မိုးခို့နေ**ကြ**တယ်။ ခက္ခလားမှာ ပဲမိုးတိမ်**ကြေား**ထဲမှ လေဆင်နာမောင်းလိုနာမောင်း**ကြိုး**တစ်ချောင်းကျေလာတာကို တွေ့ရတယ်။ ဘာဖြစ်တယ်ဆိုတာကို စုံစားလို့မရခင် ရောမလေပျော်**ကြိုး**ကစတင် မွေ့ယမ်းလာပါပြီး။ ခက္ခအ**ကြော** အောက်ကိုရောက်လာကာ ဘောလုံးကွင်းထဲကို ရောက်လာတယ်။ မ**ကြော**ခင်မှာပဲ အခြားနာမောင်း**ကြိုး**တစ်ခုနဲ့ဟောဟိုမှာတစ်ခု သုံးခုတောင်တွေ့ရတယ်။

ဘောလုံးကွင်းထဲက ကုလားထိုင်တွေ၊ စောင်တွေ၊ အိတ်တွေပျုံပြုပြီး မိဘတွေကလဲ မိမိတို့ရဲ့ကလေးကိုဆပ်ကိုင်ထားတယ်။ ကျွန်မရဲ့မိဘကားတွေကတော့ ဟိုးအေး**ကြိုး**မှာရပ်ထားပြီး ကွင်းများကိုဖြတ်သန်းရမှာဖြစ်တယ်။ ဒုံးကြောင့် နီးရာခို့လုံးနိုင်

တဲ့နေရာကိုရှာရတော့တယ်။ ဘာနေရာကိုမှမတွေ့လို့ ဘောလုံးကွင်းဘေးကတူးမြောင်းတွေထဲကဝ်ပြီး ပုန်းနေလိုက်တယ်။ လေဆင်နှာမောင်းဟာ နီးသထက်နီးလာပြီး အရာအားလုံးကိုရွှေယမ်းတိုက်ခတ်တာ မျက်ဝါးတိတိတွေ့ရတယ်။ ခဏ လေးမှာ အခြားတူးမြောင်းတစ်ခုကိုပြေးပြီး ပုန်းကျပါတယ်။ မိုးခြိုးသံကလဲတစ်ချိန်းချိန်းနဲ့မိုးကြိုးအပစ်ခံရမှာကိုလဲစိုးရိမ်ရတယ်။

ဒီလိုတူးမြောင်းသုံးခုထဲမှာ ဝပ်ပုန်းပြီးတဲ့နောက် နောက်ဆုံးလေထဲမှာပဲပြေးလိုက်ရတယ်။ ကျွန်ုမတို့ကမောလဲ မောပေမဲ့ဖို့အန်းတဲ့အရာကိုတွေ့ရတော့ အရမ်းစိတ်လူပ်ရှားရပါတယ်။ မကြောင်ဒီဆင်နှာမောင်းဟာ ကြံ့သွားပြီး ကောင်းကင်ထက်ကိုတစ်ဖြည့်ဖြည့်ပြန်တက်သွားပါတယ်။ အဲဒောက်ပိုင်း မိုးတိတိပြီးတိမ်တွေလွှဲလွှဲစင်သွားတယ်။ နေမင်းကြီးလဲ ပုန်းနေရာက နေပြန်ပေါ်လာပါတယ်။ ကျွန်ုမတို့ကချမ်းလဲချမ်း၊ မောလဲမောပေမဲ့ ဒီလေဆင်နှာမောင်း ၃ ခုကို တစ်ပြိုင်နက်တွေ့လိုက်ရတဲ့အတွက် ဘယ်တော့မှုမမေ့နိုင်တော့ဘဲ ဖြစ်ရပ်လေးတစ်ခုအဖြစ် ခွဲထင်ခဲ့တာပေါ့ကွယ်။

မိုးကြီးမှန်တိုင်းပြုကွက်

စာရေးသူ – မက်ခဲလ်(၉၅)

၁၉၇၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၅ ရက်နေ့၊ နံနက်ခင်းနေ့ဝက်ခန့်မှာ ကျွန်တော့ ရွှေ့ဘဝတစ်သက်တာမမေ့နိုင်တဲ့လျှပ်စစ်လက်၊ မိုးချုန်းသံပြုကွက်တစ်ခုဖြစ်ခဲ့တယ်။ တကယ်တော့ ကျွန်တော်ဟာ လျှပ်စီးလက်တာကိုကြောက်ပေမဲ့လည်း ကြည့်ရ တာအရမ်းပျော်ပါတယ်။ တစ်နေ့မှာရေဒဵးယိုကကျွန်တော်တို့ရဲ့နေရာမှာ မိုးကြီးမှန်တိုင်းရှုမယ်လို့သတင်းကြော်ထားတယ်။ ကလေးပီပီကျွန်တော်ကတော့ဖြီဖြစ် ရပ်ကိုအရမ်းမျှော်လင့်နေပါတယ်။

နံနက် ၆:၃၀ မှာ အဖေအလုပ်ဆင်းသွားပါတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ အိမ်နောက် ပေးခြုံထဲကပ်သီးများကို လိုက်လံခွဲးစားနေပါတယ်။ နံနက်ဝေလီဝေလင်းအလင်း ရောင်ကသိပ္ပါဒြီးမထင်ရှားပေမဲ့ ဟို့အနောက်ဘက် မိုးကုတ်စက်စိုင်းကတိမ်တွေကို လှမ်းမြှင့်ရတယ်။ မိုးကြီးပစ်လျှပ်စီးလက်မှာကိုမြှင့်ရမဲ့အတွက် ကျွန်တော်အရမ်းပျော်ပါတယ်။ ဒုံးကြောင့်ကောင်းကောင်းတွေရဖို့အတွက် အိမ်ရှေ့ဖက်ကိုသွားနေ လိုက်တယ်။ မနက် ၇ နာရီမှာအနောက်ပိုင်းက မိုးတွေမှနက်လာပြီးမိုးကြီးပစ်သံ တွေ့စတင်ကျရောက်လာတယ်။ ဒါတော့တော်တော်ကြည့်ကောင်းများပဲ့။ ၅ မိနစ် ခန့်ကြာပြီးတဲ့နောက် ကျွန်တော်ရွဲခေါင်းပေါ်မှာ တိမ်တိုက်မဲ့ကြီးတစ်ခုကိုတွေ့ လိုက်ရတယ်။ တစ်ခေတာတာမှာ မိုးချုန်းသံတစ်ချုန်းချုန်းကြားရပြီး မိုးလဲစတင်ရွာ လာတဲ့အတွက် အိမ်ထဲကိုပြီးဝင်ရတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာပဲ ကျွန်တော်ရွဲသာယ်ဘက် ကအဖြူရောင်အလင်းတန်း တစ်ခုကိုလက်ခန်တွေ့လိုက်ပြီးမိုးကြီးပစ်သံကိုဂျုန်းကြားလိုက်ရတယ်။ အိမ်ထဲကိုရောက်ရောက်ချင်း မိုးကြီးပစ်သံတွေ့ တစ်ချုန်းချိန်းကြားရပြီးနေရာအနဲ့မှာ လျှပ်စီးတွေလက်တာကိုတွေ့လိုက်ရတယ်။ ဒါကိုကျွန် တော့တစ်သက်တာတစ်ခါမှ မတွေ့ဖူးပါဘူး။ ကြောက်လဲကြောက်၊ ချောင်းလဲ ချောင်းကြည့်ချင်ပါတယ်။

တစ်ခကေအကြာမှုမိုးတိတိသွားပြီးတိမ်တွေကလည်းအဝေးကိုလွှင့်စင်သွားတယ်။ အဲဒီတော့မှာပြင်ထွက်ရပြီး ဘေးပတ်ဝန်းကျင်ကိုဖြည့်ရဲတယ်။ အိမ်နောက်ဖေးကသစ်ပင်သုံးပင်နဲ့ ကျိုးနှစ်ကောင်ကိုမိုးကြိုးပစ်ပြီး အကုန်မဲတူးကုန်တယ်။ အိမ်နောက်ဖေးကပန်းကန်စင်ပေါ်က ပန်းကန်တွေပြီးကွဲကုန်တယ်။ ကျွန်ုတော့ရဲ့အိမ် ဘေးက အိမ်နီးချင်းအိမ်မှာ လျှပ်စစ်ပစ္စည်းတွေ၊ ရပ်မြှင်သံကြားဓတ္ထမီးလောင်ကုန်တယ်။ ကျွန်ုပ်ရဲ့အိမ်ကန်ရုံတစ်ဖက်လဲပြုတ်သွားတယ်။ မိုးကြိုးအပစ်ခံရတဲ့သစ်ပင်ဟာ တစ်စတ်စအရွတ်ကြွေားပြီးသေသွားတယ်။

မိုးလေဝသအကြောင်းရယ်စရာများ

ဘယ်တော့မိုးတိတ်မလဲ။

ဝါဝါက သူ၏သီမထုတ်ကလေး ထိုးတစ်လက်ကို ညှပ်တာတွေ့တော့၊ “ငယ်ငယ် ဘာကြောင့်ထိုးကိုညှပ်ပစ်ရသလား” လို့မေးတယ်။ ငယ်ငယ်က၊ “မိုးရွာရင်သိ ဖို့အတွက်ပါ။”

မစိဘူး

မေးခွန်း— ကလေးခြောက်ယောက်နဲ့ ခွဲးနှစ်ကောင် ထိုးတစ်လက်အောက်မှာ ရပ်နေ့ပေါ့ မိုးမစိဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတာသိလား၊
အဖြေ့— ဘယ်စို့မလဲ၊ မိုးမှုမရွာတာ။

ညွှံတဲ့လူကြီးလာရင်ဘာဖြစ်မလဲ။

ကျောင်းသူမှုတစ်ယောက်က စာမေးရင်တစ်ခါမှ မှန်အောင်မပြောတိဘူး။
ဆရာမ— “နင်တစ်ယောက်ဟာလေ၊ စာကိုဘယ်တော့မှ မှန်အောင်မဖြေနိုင်ဘူး။
ကြီးလာရင် ဘာလုပ်စားမလဲ။”
ကလေးမက အပြုံးကလေးနဲ့၊ “ကျွန်ုပ်မကြီးလာရင် မိုးလေဝသသတင်းကြိုးပြောတဲ့ လူဖြစ်ချင်တယ်။”

အုံထွန်ပါလား။

တစ်နှစ်အိမ်တစ်အိမ်ကို လေဆင်နာမောင်းတစ်ခုကမ္မားမှုများလိုက်တဲ့တစ်အိမ် လုံးပြီကျွားတာ ရေခါးခန်းတစ်ခန်းပဲကျန်ခဲ့တယ်။ ရေခါးခန်းထဲက အဖွားအိုကအ ပြင်ပက်က ဘာတွေဖြစ်တာကို လုံးဝမတွေ့လိုက်ပါဘူး။ အဖွားအိုကို ကူညီဖို့လာ တဲ့လူတွေကို အဖွားအိုကတွေ့တော့ “အုံထွန်ပါလား၊ အုံထွန်ပါလား” လို့ တတွဲတိတွဲတိရော်ပါတော့တယ်။ လူတွေကစိတ်ဝင်စားလို့အဖွားဘာအုံသွ တာလဲလို့မေးတဲ့အခါ အဖွားကာ “ရေခါးခန်းရဲ့ခလုတ်ကို လှည့်ပဲလှည့်လိုက်တာ တစ်အိမ်လုံးပြီကျွားတာအုံသွန်ပါလား။” လို့သတဲ့။

